

สารบัญ

บทนำ.....	2
1. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) บทบาทและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน	5
2. การดำเนินการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน).....	6
2.1 ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ	8
2.2 กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	9
2.3 การพัฒนามาตรฐานอาชีพภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	14
2.4 การให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ	28
5. การประกันคุณภาพภายใต้การรับรองระบบงาน	31
5.1 ระบบ ISO 9001 : 2015	31
5.2 ระบบ ISO/IEC 17024 : 2011	33
6. เจ้าหน้าที่สอบ	35
7. ผู้ตรวจประเมิน	36
8. ศูนย์กลางฐานข้อมูลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ.....	37
9. การบูรณาการกับภาคการศึกษาและภาคเอกชน	38
10. กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ และการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ.....	47
บทสรุป.....	60

บทนำ

บริบทของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นโลกของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากผลของการขยายตัวและพัฒนาของเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดเชิงสร้างสรรค์ เป็นโลกที่ไร้เส้นขีดพรมแดนความเป็นประเทศและชนชาติ แต่เป็นโลกแห่งการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะพลเมืองโลก (Global Citizen) ซึ่งเป็นผลจากการเชื่อมโยงประโยชน์ของการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การเคลื่อนย้ายทรัพยากร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดร่วมกันตามกรอบแนวคิด “โลกเดียว ตลาดเดียว” (One World One Market) จึงทำให้แต่ละประเทศต้องสร้างความมั่งคั่งของประเทศด้วยการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีมูลค่าสูง (High Value) จึงทำให้ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคของการแข่งขันจากกลุ่มทุนในลัทธิทุนนิยมที่เน้นการสร้างผลประโยชน์และช่วงชิงความเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และจากการนำเสนอแนวคิด “คลื่นลูกที่สาม” (The third wave) ของ Alvin Toffler ในปี ค.ศ. 1980 อธิบายถึงอิทธิพลและผลกระทบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่จะเข้ามาเปลี่ยนโลกในทุกมิติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การบริหารธุรกิจ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมอันเป็นรากฐานของมนุษยชาติในอนาคต ทั้งหมดนี้เป็นแรงกดดันจากภายนอกที่ทำให้เกิดการกำหนดเป้าหมายประเทศและวาระแห่งชาติ ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีของรัฐบาล และสร้างเครื่องยนต์ใหม่เพื่อขับเคลื่อนประเทศ (New Engine Growth) ไปสู่การปฏิวัติโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ สู่นโยบายประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0)

ดังนั้นโลกในศตวรรษที่ 21 จึงให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นทรัพยากรในรูปของสินทรัพย์ที่ไร้ตัวตน แต่มีผลกระทบสูงต่อการพัฒนาและสร้างมูลค่าให้ประเทศ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นสินทรัพย์ที่สามารถพัฒนาได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างไร้ขีดจำกัด จึงทำให้แต่ละประเทศมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพและมีศักยภาพเชิงสมรรถนะที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มผลิตภาพ ยกระดับระบบเศรษฐกิจศาสตร์ จากการใช้ฐานแรงงานด้วยแรงงานที่มีฝีมือ สู่ฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สร้างมูลค่าสูง ซึ่งกลไกสำคัญอยู่ที่ระบบการพัฒนากำลังคนที่จะเข้าสู่ชีวิตการทำงาน ก้าวสู่การประกอบอาชีพ จำเป็นต้องมีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างระบบการพัฒนากำลังคน โดยกลไกอย่างหนึ่งที่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วใช้ในการพัฒนากำลังคนเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ชีวิตการทำงาน คือการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเชื่อมโยงความต้องการและการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของบุคคลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้คือ ภาคธุรกิจและผู้ประกอบกิจการ ที่เป็นผู้ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าต่อประเทศ ไปสู่ภาคของผู้เตรียมความพร้อมและพัฒนากำลังคน ที่ต้องสร้างบุคคลให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่สามารถทำงานเลี้ยงตนเองและใช้ชีวิตในสังคมและโลกของการทำงานได้ ในทุกช่วงวัยนั้นคือระบบการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ โดยกลไกที่เชื่อมโยงดังกล่าวคือ การพัฒนาระบบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยการกำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualification Framework : NQF) ที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคนต้องใช้เป็นแกนกลาง และเชื่อมโยงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) ทุกรูปแบบให้สามารถให้การรับรองสมรรถนะของบุคคลภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติได้ เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคนสามารถพัฒนาระบบการศึกษาและฝึกอบรมอาชีพ ให้

เหมาะสมกับทุกช่วงวัย มองเห็นเส้นทางการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ และรองรับการประกันคุณภาพของบุคคลที่ได้รับการรับรองตามระดับคุณวุฒิที่สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ แล้วเชื่อมโยงไปสู่การรับรองที่เทียบเคียงได้ในระดับสากล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนระบบคุณวุฒิแห่งชาติได้มีการดำเนินการศึกษา วิจัย และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เริ่มตั้งแต่ปี 2552 – 2555 ดำเนินการจัดทำ “กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ” ที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2556 และได้ดำเนินการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติตั้งแต่ปี 2556 นับเวลาได้ 4 ปี จนกระทั่งในปี 2559 “คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ” ที่แต่งตั้งขึ้นมาทำหน้าที่แทน “คณะกรรมการที่ปรึกษาการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ” เดิม เพื่อทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับชาติที่มีอำนาจหน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้มีการปรับกลไกและกรอบการดำเนินงานใหม่ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้สามารถนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานกรรมการ และคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีการนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติขึ้นมาพิจารณา แล้วมีมติในที่ประชุมให้มีการทบทวนและปรับระดับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติจากเดิม 9 ระดับเป็น 8 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework : AQRf) หลีกเลี่ยงปัญหาความสับสนและง่ายต่อการเทียบเคียงระดับคุณวุฒิของกำลังคนในประเทศไทยที่จะนำไปสู่การได้รับการรับรองระดับสากลในอนาคต โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย พิจารณาปรับระดับกรอบคุณวุฒิจาก 9 ระดับเป็น 8 ระดับ ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการปรับระดับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดย “กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง” ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560 และให้กระทรวงศึกษาธิการบูรณาการแผนการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพในประเทศไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ จัดทำมาตรฐานอาชีพของตนเองให้ได้มาตรฐานสากล ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พัฒนาระบบประกันคุณภาพการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ รวมถึงเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ เป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือกับภาคการศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ หน่วยงานของภาครัฐ และองค์กรภาคเอกชนในการเผยแพร่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากำลังคน และเป็นหนึ่งในคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มี

บทบาทในการขับเคลื่อนและการนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ได้ดำเนินการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำมาตรฐานอาชีพภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ มาตั้งแต่ปี 2556 – 2560 โดยส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพมีการจัดทำมาตรฐานอาชีพมาแล้ว 461 อาชีพ ใน 44 สาขาวิชาชีพ คิดเป็นคุณวุฒิได้จำนวน 763 คุณวุฒิ มีองค์กรที่ทำหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพจำนวน 136 หน่วยงาน ที่ให้การรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพไปแล้ว 23,612 คน (ข้อมูล ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560) และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมการพัฒนากำลังคนในศตวรรษที่ 21 ทางสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทบทวนผลการดำเนินการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ และการปรับปรุงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพให้สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในทุกภาคส่วนต่อไป โดยคำนึงถึงผลการดำเนินการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพที่ผ่านมา

1. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) บทบาทและวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน

แนวคิดในการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้ถูกพิจารณาขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2547 ภายใต้การนำเสนอของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) หรือ “สภาพัฒน์” เนื่องจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้เสนอนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ถึงหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาล ในการยกระดับทักษะ ความรู้ และความสามารถของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ที่จะเน้นสมรรถนะในการทำงาน เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการแข่งขันเสรีที่จะเกิดขึ้น โดยมีแนวคิดที่จะสร้างกรอบและหลักเกณฑ์ในการพิจารณา เพื่อกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพระดับต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานในการบ่งชี้สมรรถนะของกำลังคนของไทย ตลอดจนส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้มีความเข้มแข็ง สามารถสร้างมาตรฐานอาชีพของตนเอง เพื่อใช้เป็นฐานในการพัฒนากำลังคนระดับต่าง ๆ ให้สามารถตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการในฐานะเป็นอุปสงค์ของระบบ ในลักษณะการขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนจากภาคความต้องการของผู้ใช้กำลังคน (Demand Driven)

นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการจัดตั้ง “สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ” และ “ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ” เพื่อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี แต่เนื่องจากยังไม่ชัดเจนในเรื่องภารกิจและเป้าหมายการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนกับการกิจการดำเนินงานของกระทรวงแรงงาน จึงให้ชะลอการพิจารณาออกไปก่อน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการผลิตและพัฒนาากำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและบริการ จึงได้ปรับปรุงวัตถุประสงค์ให้มีการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อเป็นเครื่องมือวัดความรู้ และทักษะของบุคคล ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการกำหนดกรอบและหลักเกณฑ์คุณวุฒิวิชาชีพระดับต่าง ๆ เพื่อให้เป็นมาตรฐานในการบ่งชี้สมรรถนะในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบอาชีพ ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพมีความเข้มแข็ง สามารถกำหนดมาตรฐานอาชีพในสาขาอาชีพต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการพัฒนากำลังคนได้ตรงตามความต้องการ อันจะส่งผลต่อการสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ที่มีปัจจัยสำคัญ คือ กำลังคนที่มี “สมรรถนะ” ความสามารถเพียงพอที่จะสนับสนุนการยกระดับการผลิตและการบริการที่ใช้องค์ความรู้ ตลอดจนการพัฒนานวัตกรรมใหม่โดย “สมรรถนะ” ดังกล่าวนั้นต้องวัดได้อย่างมี “มาตรฐาน” เป็นระบบ เพื่อที่สามารถจะใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อทำหน้าที่พัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยจัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อให้กระทรวงศึกษาธิการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี พิจารณาให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนกฎหมาย และได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในปี พ.ศ. 2554 ตามที่ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา

เล่ม 128 ตอนที่ 21 ก หน้าที 5 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2554 โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่รักษาการผู้อำนวยการและเริ่มดำเนินงานเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการบริหาร สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2555 และมีผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพคนแรก เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2555

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของ นายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่ศึกษาวิจัยและพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ สนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการ จัดทำมาตรฐานอาชีพให้ได้มาตรฐานสากล ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพ และเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ ซึ่งภารกิจดังกล่าวล้วน มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การ พัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน หากพิจารณาพื้นฐานความมั่นคงในการพัฒนาชาติแล้ว ทรัพยากรบุคคลถือเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงศักยภาพในการแข่งขันทั้งใน ระดับภูมิภาคและประชาคมโลกรวมทั้งการจะพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นภารกิจที่สำคัญ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานอาชีพ ด้วยการ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับชาติและระดับนานาชาติ รวมทั้งการ สนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ และการประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เพื่อให้ได้รับประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ หนังสือ รับรองมาตรฐานอาชีพ และหนังสือรับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ทั้งผู้ที่มีคุณวุฒิการศึกษาและไม่มี คุณวุฒิการศึกษา ซึ่งมีประสบการณ์การทำงานและความชำนาญในวิชาชีพให้มีความพร้อมต่อความต้องการของ ภาคอุตสาหกรรมและบริการ สร้างความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับภูมิภาคและในระดับสากล

2. การดำเนินการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2562 ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ปรากฏในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 72 ก หน้าที 18 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ในมาตรา 7 ดังนี้

- 1) ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนา ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มวิชาชีพในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ
- 3) รับรองมาตรฐานอาชีพของต่างประเทศและนำมาใช้เป็นมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกานี้
- 4) ให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ
- 5) เป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ
- 6) ติดตามและประเมินผลองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ รวมทั้ง ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม

- 7) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม สถานประกอบการ และหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้มีการเผยแพร่และการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพและการจัดให้มีการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกานี้

ทั้งนี้ ได้มีการเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ที่สำคัญใน 2 ประเด็นหลัก ว่าด้วยข้อ “(3) รับรองมาตรฐานอาชีพของต่างประเทศและนำมาใช้เป็นมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกานี้ และ (7)การจัดให้มีการฝึกอบรมตามมาตรฐานอาชีพตามพระราชกฤษฎีกานี้” เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันสามารถนำไปสู่การพัฒนากำลังคนแบบครบวงจรและเป็นที่ยอมรับของสากลมากยิ่งขึ้น

โดยในการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาได้กำหนดเป็นวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบันไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“เป็นสถาบันที่พัฒนาและขับเคลื่อนระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพที่สอดคล้องกับ Thailand 4.0 เพื่อยกระดับสมรรถนะกำลังคน อย่างน้อย 310,000 คน ภายในปี 2564”

โดยให้สถาบันมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) ถือกรรมสิทธิ์ มีสิทธิครอบครอง และมีทรัพย์สินต่าง ๆ
- 2) ก่อตั้งสิทธิ หรือทำนิติกรรมทุกประเภทผูกพันทรัพย์สิน ตลอดจนทำนิติกรรมอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบัน
- 3) ทำความตกลงและร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน
- 4) จัดให้มีและให้ทุนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันซึ่งรวมถึงการให้ทุนแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ หรือส่งเสริมให้บุคคลเข้ารับการประเมินภายใต้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ
- 5) เรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน หรือค่าบริการในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของสถาบัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด
- 6) มอบให้องค์กรหรือบุคคลอื่นทำกิจการที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสถาบัน
- 7) ให้ประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ หนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ และหนังสือรับรองสมรรถนะ
- 8) ดำเนินการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถาบัน

2.1 ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายในการเชื่อมโยงกรอบการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ ที่เป็นสมรรถนะอาชีพที่ต้องการจากผู้ประกอบการและผู้ประกอบอาชีพ เพื่อส่งต่อคุณลักษณะดังกล่าวในการพัฒนากำลังคนจากภาคผู้ใช้งาน (Demand side) สู่ภาคผู้ผลิตกำลังคน (Supply side) ทั้งสถานศึกษา ศูนย์หรือสถาบันฝึกอบรม เพื่อยกระดับคุณค่าการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ด้านวิชาชีพของคนไทย บูรณาการผลลัพธ์การเรียนรู้ภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ทั้งในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพตามความสนใจหรือตามอัธยาศัย ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคผู้ใช้งาน ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มเจ้าของอาชีพ ผู้ประกอบการ และองค์กรวิชาชีพ ร่วมกันพัฒนามาตรฐานอาชีพและกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ ตามสาขาวิชาชีพหรืออาชีพของตนเอง เป็นเครื่องมือและกลไกให้บุคคลได้รับการยอมรับในความสามารถด้านการประกอบอาชีพที่มีมาตรฐาน สร้างความเป็นมืออาชีพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย รวมถึงการสร้างเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework) เพื่อให้ผลลัพธ์ของการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพในประเทศให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยระบบคุณวุฒิวิชาชีพมีองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบคือ

1. กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ
2. ระบบการจัดหมวดหมู่ของอาชีพที่มีความเป็นสากล
3. มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
4. องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและหน่วยประเมิน
5. กระบวนการประกันคุณภาพคุณวุฒิวิชาชีพ
6. การเชื่อมโยงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน
7. ฐานข้อมูลคุณวุฒิวิชาชีพและระบบสารสนเทศในการบริหารฐานข้อมูลและคุณวุฒิวิชาชีพ

การนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจะทำให้เกิดประโยชน์จากระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่สะท้อนให้เห็นใน 4 ด้าน

ด้านที่ 1 ประโยชน์สำหรับผู้ประกอบอาชีพ

- 1) สามารถปฏิบัติงานได้มาตรฐานระดับชาติหรือนานาชาติ
- 2) ได้ระดับและพัฒนาตนเองตามมาตรฐานอาชีพเพื่อเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ
- 3) มีความมั่นใจในการกำหนดแนวทางการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 4) สร้างคุณค่า ความสำเร็จความชอบในการปฏิบัติงาน จากการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 5) พึงพอใจในผลงาน เพราะเห็นคุณค่าของการทำงาน
- 6) ใช้ประสบการณ์และสมรรถนะในอาชีพที่มีอยู่เพื่อขอรับรองให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ
- 7) ใช้คุณวุฒิวิชาชีพที่ได้มา เพื่อขอเทียบโอนและเทียบเคียงคุณวุฒิอื่น ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษา
- 8) รักในอาชีพ ในงานที่ทำ สร้างเกียรติภูมิ และภาคภูมิใจในอาชีพ

ด้านที่ 2 ประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการ องค์กรนายจ้าง

- 1) ใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพในการสรรหาบุคลากรที่มีสมรรถนะตรงงาน
- 2) ใช้มาตรฐานอาชีพในการกำหนดค่าตอบแทนตามสมรรถนะและคุณวุฒิวิชาชีพ
- 3) ใช้มาตรฐานอาชีพในการประเมินผลงาน และส่งเสริมฐานะการปฏิบัติงานของลูกจ้าง
- 4) ใช้มาตรฐานอาชีพเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของลูกจ้าง
- 5) ปรับปรุงยกระดับมาตรฐานการทำงานของบุคลากรเพื่อการพัฒนาธุรกิจ
- 6) พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมในองค์กร เพื่อพัฒนาธุรกิจด้วยฐานสมรรถนะ
- 7) บริหารจัดการองค์กรได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คุณภาพงานสูงขึ้น
- 8) พัฒนาผลิตภาพของคน พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการ
- 9) ลดต้นทุนการผลิตเพราะบุคลากรมีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น
- 10) ลดต้นทุนในการฝึกอบรมและการสรรหาบุคลากร
- 11) ใช้มาตรฐานอาชีพเป็นฐานในการ Benchmarking ภายใน หรือกับองค์กรอื่น

ด้านที่ 3 ประโยชน์สำหรับหน่วยงานการศึกษาและผลิตกำลังคน

- 1) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและฝึกอบรมบนระบบฐานสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ
- 2) กำหนดคุณวุฒิที่มอบให้ สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ
- 3) พัฒนาระบบการรับรองได้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพเพื่อกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ
- 4) พัฒนาระบบการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ได้สอดคล้องกับสมรรถนะอาชีพ
- 5) ใช้มาตรฐานอาชีพ ในการพัฒนาสื่อการสอน รูปแบบการอบรม และเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย

ด้านที่ 4 ประโยชน์สำหรับประเทศชาติ

- 1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ ด้วยฐานกำลังคนที่มีคุณภาพ
- 2) มีมาตรฐานอาชีพที่มาจากความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการเป็นเกณฑ์ในการกำหนดทิศทางการพัฒนากำลังคนของประเทศ
- 3) สร้างผลิตภาพกำลังคน เพิ่มผลิตภาพเศรษฐกิจ
- 4) ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากประสบการณ์วิชาชีพ
- 5) รักษากำลังคนให้อยู่ในระบบการทำงานสร้าง GDP ให้ประเทศ
- 6) สร้างค่านิยมการเรียนรู้ “เพื่อการทำงาน” มากกว่าการเรียนรู้ “ให้ได้ปริญญาสูงๆ”
- 7) ส่งเสริมให้นำประสบการณ์วิชาชีพมารับรองให้ได้คุณวุฒิวิชาชีพ
- 8) เพื่อประโยชน์ในการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือและผู้ประกอบอาชีพที่มีมาตรฐานได้อย่างเสรีในภูมิภาคอาเซียน

2.2 กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

“ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ” มีโครงสร้างและองค์ประกอบเชิงระบบที่มีองค์ประกอบและกระบวนการ มีพื้นฐานจากการรับรองระบบงานที่เกิดจากการยอมรับร่วมกันโดยมีเป้าหมายให้เกิดการมีส่วนร่วม มีความตระหนัก ให้

ความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพมีความน่าเชื่อถือ มีความเป็นระบบที่ โปร่งใส และสามารถทวนสอบความถูกต้องของคุณวุฒิวิชาชีพและหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ จึงต้องกำหนด กรอบคุณวุฒิวิชาชีพจากความต้องการของผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้เสียในการใช้กำลังคน

หลักการสำคัญของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ คือการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือที่เรียกว่า คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ (Employability) ที่สำคัญของบุคคลในการประกอบอาชีพ เพื่อเชื่อมโยง ผลลัพธ์การปฏิบัติงาน (Performance outcome) สู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcome) โดยกรอบคุณวุฒิ วิชาชีพเป็นเครื่องมือหรือตัวกลางในการอธิบาย เชื่อมโยงและเทียบเคียงระดับสมรรถนะจากคุณลักษณะและ ความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติงาน จากระดับพื้นฐานของสมรรถนะอาชีพสำหรับการปฏิบัติงานที่ง่ายไม่ ซับซ้อน ไปสู่ระดับที่สูงขึ้นตามลักษณะสมรรถนะอาชีพที่ยากมากขึ้น ซับซ้อนมากขึ้นและรับผิดชอบมากขึ้นเป็น ลำดับ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพจึงอยู่ในรูปของคำอธิบายคุณลักษณะที่ประกอบด้วยขอบเขตของสมรรถนะหลักที่ต้อง สอดคล้องกับคำอธิบายคุณลักษณะตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ คือ คำอธิบาย บรรยาย ลักษณะสมรรถนะอาชีพ ที่ใช้กำหนดลักษณะผลลัพธ์งานในการ ประกอบอาชีพ หรือขอบเขตการปฏิบัติงานในอาชีพ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในแบ่งระดับความรู้ ความสามารถ ตามผลลัพธ์ ของงาน ตามผลผลิตที่ต้องการจากผลปฏิบัติงาน ตามความยากง่ายของงาน ตามความซับซ้อนของงาน ตาม ขอบเขตความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของงาน เพื่อแสดงให้เห็นขอบเขตการประเมินสมรรถนะของบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพและให้การรับรองเรียกว่า ใบรับรองสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพ และกำหนดให้เป็นคุณวุฒิ วิชาชีพ เรียกว่า ประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ

2.2.1 ผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกรอบคุณวุฒิวิชาชีพนี้

การนำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติคือการนำไปเป็นเครื่องมือในการจัดทำมาตรฐาน อาชีพเพื่อใช้เป็นกรอบในการรับรองความสามารถของบุคคล โดยผู้ที่ใช้ประโยชน์จากกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ มี 4 กลุ่ม คือ

- 1) คณะกรรมการหรือคณะทำงานที่รับผิดชอบในการจัดทำมาตรฐานอาชีพ โดยนำไปใช้ในการ วิเคราะห์แล้วกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ และวิเคราะห์สมรรถนะอาชีพภายใต้ กรอบคุณวุฒิวิชาชีพในแต่ละระดับ
- 2) หน่วยงานหรือองค์กรกลางที่มีหน้าที่เทียบเคียงคุณวุฒิและการรับรองตามกรอบคุณวุฒิ วิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติกับกรอบการรับรองคุณวุฒิอื่น ตามระบบฐานสมรรถนะ
- 3) หน่วยงานภาคการศึกษาและฝึกอบรมที่ใช้เทียบเคียงกรอบคุณวุฒิการศึกษาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรตามมาตรฐานอาชีพและรายงานผลกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ
- 4) สมาคม สมาพันธ์ หรือหน่วยงานที่ต้องการรับรองมาตรฐานอาชีพของกลุ่มอาชีพของตนเอง ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

2.2.2 จุดประสงค์การใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

- 1) เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงและเทียบเคียงกรอบความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์สู่การรับรองคุณวุฒิภายใต้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการพัฒนากำลังคนของประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ให้สามารถเคลื่อนย้ายกำลังคนที่ผ่านการรับรองภายใต้กรอบคุณวุฒิที่ผ่านการเทียบเคียงกัน
- 2) เป็นเครื่องมือในการกำหนดระดับสมรรถนะอาชีพ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสีย อาทิ เจ้าของอาชีพ และผู้ประกอบการ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ (Employability) เพื่อร่วมกันพัฒนามาตรฐานอาชีพที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินและรับรองให้เป็นคุณวุฒิวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาชีพ
- 3) เป็นเครื่องมือในการจัดทำข้อกำหนดในการประกันคุณภาพการทำงานอย่างมีมาตรฐานภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ
- 4) เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงผลการรับรองสมรรถนะอาชีพที่มีอยู่ของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (Recognition of Current Competency : RCC) เพื่อการเทียบโอนประสบการณ์และความรู้ก่อนหน้า (Recognition of Prior Learning : RPL) สำหรับต่อยอดเส้นทางการเรียนรู้จากการศึกษาในระบบ

2.2.3 โครงสร้างกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพได้กำหนดโครงสร้างเพื่อใช้เป็นแนวทางการกำหนดรายละเอียดคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพโดยกำหนดเป็นองค์ประกอบ ได้แก่ ชื่อประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ (Profession qualification title) คำอธิบายทั่วไป (General descriptor) และคำอธิบายขอบเขตสมรรถนะ (Domain of competency descriptor) ในแต่ละขอบเขต เพื่อใช้เป็นแกนกลางในการอ้างอิงและง่ายต่อการนำไปใช้กำหนดรายละเอียดคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพต่อไป โดยมีคำอธิบายดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ชื่อคุณวุฒิวิชาชีพและคำอธิบายทั่วไปในแต่ละชั้นคุณวุฒิ

ชื่อคุณวุฒิวิชาชีพ	คำอธิบายทั่วไป General Descriptor
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 1 Professional Qualification Level 1	ผู้มีสมรรถนะปฏิบัติงานประจำขั้นพื้นฐาน ในบริบทการทำงานให้บรรลุตามคำสั่ง ภายใต้การสนับสนุน และควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ให้มีความสำคัญกับการทำงาน
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 2 Professional Qualification Level 2	ผู้มีสมรรถนะฝีมือในงานอาชีพ ทำงานตามวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้แล้ว แก้ไขปัญหาที่พบเป็นประจำ ภายใต้การแนะนำของหัวหน้างาน
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 3 Professional Qualification Level 3	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคในการประยุกต์หลักการ เลือกใช้และทำงานตามมาตรฐาน แก้ปัญหาทางเทคนิคในงานควบคู่กับการใช้เครื่องมือ เข้าใจและอธิบายสาระสำคัญของงานด้วยหลักการที่ถูกต้อง ใช้สารสนเทศเพื่อควบคุมคุณภาพของผลงาน ภายใต้การแนะแนวของหัวหน้างาน

ชื่อคุณวุฒิวิชาชีพ	คำอธิบายทั่วไป General Descriptor
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 4 Professional Qualification Level 4	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคครอบคลุมงานอาชีพ <u>แก้ไขปัญหาในบริบทที่คาดการณ์ปัญหาได้ ปรับใช้หลักการหาข้อสรุปประเด็นปัญหาและตัดสินใจงานในหน้าที่ได้ด้วยตนเอง ประสานการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพผลงาน</u>
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 5 Professional Qualification Level 5	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคและการจัดการ <u>แก้ไขปัญหาในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทั่วไป สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ได้ด้วยตนเอง มีความเป็นผู้นำ จัดการผลิตรายการการทำงาน ถ่ายทอดสอนงาน และกำกับดูแลผู้ร่วมงานให้บรรลุงานตามแผนได้</u>
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 6 Professional Qualification Level 6	ผู้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ <u>แก้ไขปัญหาในบริบทที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยใช้องค์ความรู้หรือนวัตกรรมเพื่อการพัฒนากระบวนการ ให้คำปรึกษาด้วยประสบการณ์หรือสาขางานที่มีความชำนาญ</u>
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 7 Professional Qualification Level 7	ผู้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ <u>แก้ปัญหาในบริบทที่มีความซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ พัฒนา (ขยาย) องค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ในงานอาชีพ เพื่อการพัฒนางานหรือกลุ่มวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ</u>
คุณวุฒิวิชาชีพ ระดับ 8 Professional Qualification Level 8	ผู้มีสมรรถนะในการสร้างสรรค์องค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ <u>นำเสนอแนวความคิดการแก้ปัญหาในบริบทที่ซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ มีผลงานที่โดดเด่น มีวิสัยทัศน์ได้รับการยอมรับในระดับประเทศขึ้นไป ให้คำปรึกษาหรือความคิดเห็นต่อสังคมด้วยวิจารณญาณ ความชำนาญและความรับผิดชอบ</u>

ตารางที่ 2 ตารางคำอธิบายขอบเขตสมรรถนะ 4 ด้านในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ

ระดับ คุณวุฒิ	ขอบเขตสมรรถนะ			
	ความรู้ (knowledge)	ทักษะ (Skills)	ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ (Application Outcome)	ความรับผิดชอบ (Responsibility)
ระดับ 1	ความรู้ในระเบียบกฎเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงานอาชีพที่ใช้ ในการปฏิบัติงานประจำ	ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ประจำตามคำสั่งงานที่ง่ายและ ไม่ซับซ้อน	ความสามารถในการทำงานตาม คำสั่งงาน มีขอบเขตงานชัดเจน ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิด ของผู้ควบคุมงาน	ความรับผิดชอบให้ความสำคัญ ต่องานในหน้าที่ส่งมอบงานตรง เวลาและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
ระดับ 2	ความรู้ในข้อเท็จจริงหรือ หลักการที่นำไปใช้ปฏิบัติงาน เพื่อการแก้ไขปัญหาที่พบ ประจำในการทำงาน	ทักษะฝีมือในการทำงานตาม ขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนดไว้ ชัดเจนได้อย่างปลอดภัย	ความสามารถในการทำงานตาม ขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนด ภายใต้การแนะนำของหัวหน้า งาน	ความรับผิดชอบต่องานใน หน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับ มอบหมาย รายงานผลการ ปฏิบัติและปฏิบัติงานร่วมกับ ผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
ระดับ 3	ความรู้ในการเชื่อมโยงหลักการ ปฏิบัติงานและผลการวิเคราะห์ สารสนเทศเพื่อใช้ตัดสินใจใน การทำงาน	ทักษะทางเทคนิคในการทำงาน เลือกใช้หลักการและเครื่องมือ ในการปฏิบัติงานได้อย่าง ปลอดภัย	ความสามารถในการปรับวิธี ทำงานตามแบบแผน ข้อกำหนดหรือมาตรฐานการ ทำงานหรือคู่มือการปฏิบัติงาน และตัดสินใจแก้ปัญหาหน้า	ความรับผิดชอบต่องานใน หน้าที่ ให้การสนับสนุน ผู้ร่วมงานตัดสินใจแก้ปัญหา หน้างานและรายงานผลการ ทำงานอย่างต่อเนื่อง

ระดับ คุณวุฒิ	ขอบเขตสมรรถนะ			
	ความรู้ (knowledge)	ทักษะ (Skills)	ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ (Application Outcome)	ความรับผิดชอบ (Responsibility)
			งาน ภายใต้การแนะนำของ หัวหน้างาน	
ระดับ 4	ความรู้ในเชิงทฤษฎีหรือ หลักการสำคัญในงานอาชีพ เพื่อปรับปรุงคุณภาพหรือ ผลงานให้ดีขึ้น	ทักษะทางเทคนิคในการทำงาน และทักษะในการควบคุมงาน	ความสามารถในการปรับปรุง คุณภาพผลงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยตนเอง	ความรับผิดชอบต่อการกำกับ ดูแลควบคุมกระบวนการ ทำงานและปรับปรุงคุณภาพ งานอย่างต่อเนื่อง
ระดับ 5	ความรู้ในเชิงทฤษฎีหรือ หลักการที่ซับซ้อนในงานอาชีพ เพื่อพัฒนาผลิตรายการ ทำงาน	ทักษะในการทำงานที่ต้องคิด วิเคราะห์ข้อมูล วางแผน เพื่อ แก้ปัญหาที่ซับซ้อนและ ประเมินผลในการปฏิบัติงาน	ความสามารถในการตัดสินใจ และลงมือแก้ปัญหาในงานที่ ซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลง ประเมินผลงานและพัฒนา ผลิตรายการอย่างต่อเนื่อง	ความรับผิดชอบต่อบทบาท ความเป็นผู้นำ ให้คำแนะนำ/ สอนงานและกำกับดูแล ผู้ร่วมงานประเมินผล ปฏิบัติงานและส่งมอบงานได้ ตามเป้าหมาย
ระดับ 6	ความรู้ในเชิงทฤษฎีที่อาจนำไป ปรับใช้เป็นองค์ความรู้หรือ นวัตกรรมในงานอาชีพเพื่อการ พัฒนาระบบการทำงาน	ทักษะในการบริหารจัดการกลยุทธ์ และใช้องค์ความรู้หรือนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมีการ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา	ความสามารถในการใช้องค์ ความรู้หรือนวัตกรรม เพื่อ แก้ปัญหาที่ซับซ้อนมีการ เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วย การคิดเชิงกลยุทธ์และใช้ ศาสตร์ที่หลากหลาย	ความรับผิดชอบต่อการบริหาร จัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มผล ภาพ และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมี การเปลี่ยนแปลง การให้ คำปรึกษาในสาขางานที่มี ประสบการณ์และความ ชำนาญ
ระดับ 7	ความรู้ที่ใช้ในการประเมินและ วินิจฉัยปัญหาเพื่อพัฒนาองค์ ความรู้หรือนวัตกรรมอย่าง เป็นระบบในงานอาชีพ	ทักษะในการคิดอย่างเป็น ระบบเพื่อการพัฒนาองค์ ความรู้หรือนวัตกรรมในงาน อาชีพ	ความสามารถในการพัฒนาองค์ ความรู้หรือนวัตกรรม เพื่อให้ เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและ กลุ่มวิชาชีพ	ความรับผิดชอบต่อการบริหาร จัดการเชิงนโยบาย การ แก้ปัญหาที่คาดการณ์ไม่ได้ การให้ความเห็นแก่สังคมด้วย วิจรรณญาณที่ถูกต้องในงาน อาชีพ
ระดับ 8	การสร้างสรรคองค์ความรู้หรือ นวัตกรรมที่โดดเด่นในงาน อาชีพ	ทักษะขั้นสูงสุดในการทำงานที่ ใช้สร้างสรรค์หลักการหรือ แนวความคิดใหม่ ในวงการ อาชีพ	ความสามารถในการสร้างสรรค์ แนวความคิดหรือวิสัยทัศน์ ใหม่ต้องการวิชาชีพหรือมี ผลงานเป็นที่ยอมรับใน ระดับประเทศขึ้นไป	ความรับผิดชอบต่อความเป็น แบบอย่างความสำเร็จเป็น เจ้าของวิสัยทัศน์หรือ แนวความคิดที่ถูกสร้างสรรค์ ขึ้นใหม่ ที่ได้รับการยอมรับใน วงการอาชีพ

1) ชื่อประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ (Professional qualification title) หมายถึง ชื่อที่ระบุในใบประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ ตามประกาศการให้คุณวุฒิวิชาชีพใน 72 สาขาวิชาชีพ โดยระบุเป็นคุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 – 8 ตามด้วยสาขาวิชาชีพใน 72 สาขาวิชาชีพ สาขาอาชีพ และอาชีพตามที่คณะกรรมการสาขาวิชาชีพหรือผู้แทนผู้ประกอบการ คณะทำงาน หรือคณะรับรองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพพิจารณาตามความเหมาะสม

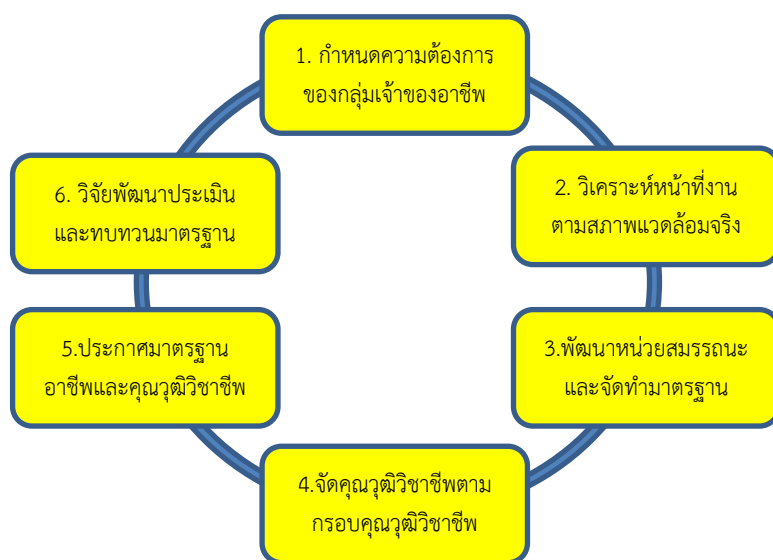
2) คำอธิบายทั่วไป (General descriptor) หมายถึง คำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่แสดงขอบเขตลักษณะงานในอาชีพ เพื่อให้เห็นว่าบุคคลที่ได้รับคุณวุฒินั้น ต้องมีสมรรถนะอาชีพในการปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอย่างไร โดยเขียนให้มีความหมายไว้วางใจได้กับทุกสาขาวิชาชีพ (ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ

บริการ และภาคเกษตรกรรม) ครอบคลุมขอบเขตสมรรถนะหลักที่ให้ผู้คนสามารถบรรลุผลลัพธ์ (Achievement) ตามวัตถุประสงค์ของคุณวุฒิวิชาชีพ

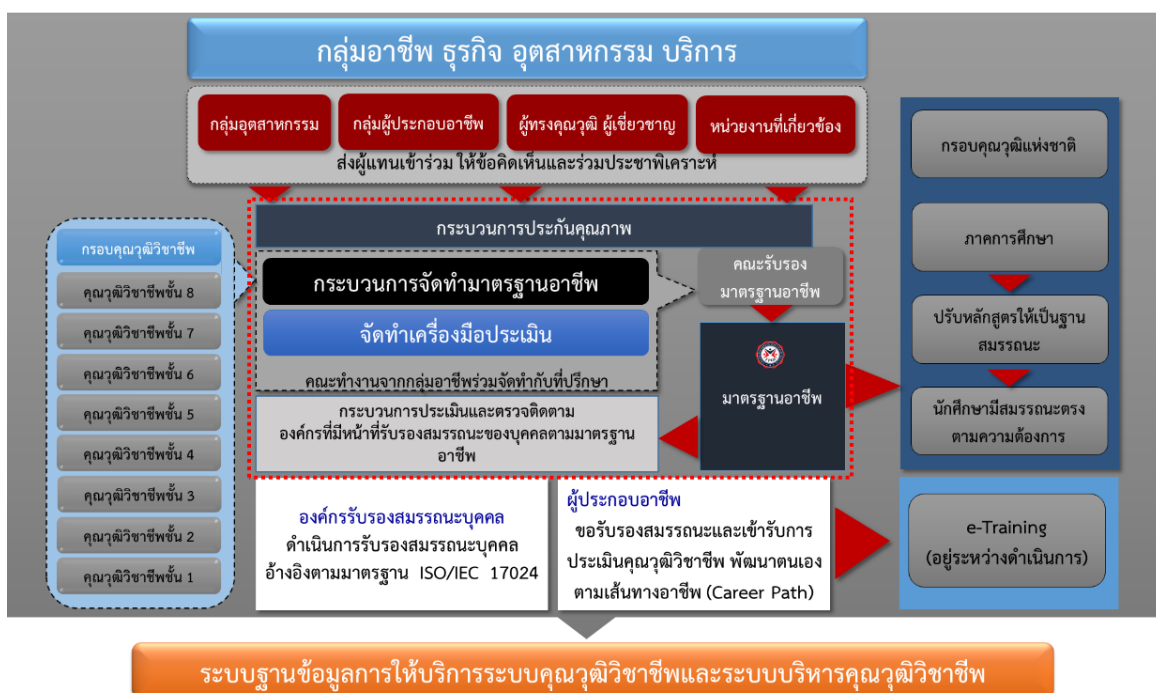
3) ขอบเขตสมรรถนะหลัก (Domain of competency) หมายถึง ขอบเขตสมรรถนะอาชีพหลัก 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) 3) ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ (Application outcome) และ 4) ความรับผิดชอบและจริยธรรม (Responsibility & Ethics) โดยกำหนดเป็นคำอธิบายถึงความแตกต่างของแต่ละระดับสมรรถนะ เพื่อจำกัดขอบเขตผลลัพธ์การปฏิบัติงานหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แสดงถึงความก้าวหน้าหรือการสะสมสมรรถนะอาชีพที่เพิ่มขึ้น ซึ่งในแต่ละขอบเขตสมรรถนะก็จะมีรายละเอียดที่กำหนดเป็นมิติของสมรรถนะ (Dimension of competency) ที่ครอบคลุมความต้องการสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพ

2.3 การพัฒนามาตรฐานอาชีพภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

การพัฒนามาตรฐานอาชีพเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างมีหลักการ มีเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มสาขาวิชาชีพหรือรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจ และมีขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างเป็นระบบ ในภาพรวมสามารถอธิบายได้ดังภาพที่ 1 โดยในการพัฒนามาตรฐานอาชีพสามารถกำหนดได้ในสองรูปแบบคือระยะเริ่มต้นจะเป็นขั้นการพัฒนาขั้นใหม่ และ ในระยะที่สองคือขั้นการทบทวนมาตรฐานอาชีพ



ภาพที่ 1 วิวัจักรการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ



ภาพที่ 2 ภาพรวมกระบวนการการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพระยะเริ่มต้น

2.3.1 เทคนิคและกรอบแนวคิดการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

ในการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพในขั้นการพัฒนาขึ้นใหม่คือการสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการที่ใช้ผู้ประกอบการอาชีพในสาขาวิชาชีพเดียวกันในการเข้ามาร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ของกลุ่มสาขาวิชาชีพเดียวกัน เพื่อกำหนดหน้าที่งาน (Functional or Duty) ที่ครอบคลุมลักษณะงานในอาชีพและขั้นตอนการทำงาน (Job and Task) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ (Employability) ตั้งแต่ระดับเริ่มต้นจนถึงระดับสูง โดยในการวิเคราะห์หน้าที่งาน มีอยู่หลายเทคนิค หลายวิธีการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ความกว้างลึกของระดับการวิเคราะห์ ขนาดของกลุ่มวิสาหกิจ ความเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ในกลุ่มเดียวกัน หรือความซับซ้อนของกลุ่มวิสาหกิจ ที่อาจเชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่มูลค่ากับกลุ่มวิสาหกิจอื่น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปมีพื้นฐานการวิเคราะห์อยู่ 2 แบบ คือ พื้นฐานวิเคราะห์จากงาน (Job/Task Analysis) และพื้นฐานวิเคราะห์จากหน้าที่งาน (Functional Analysis) และมีเทคนิควิธีการที่แนะนำอยู่ 4 เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ

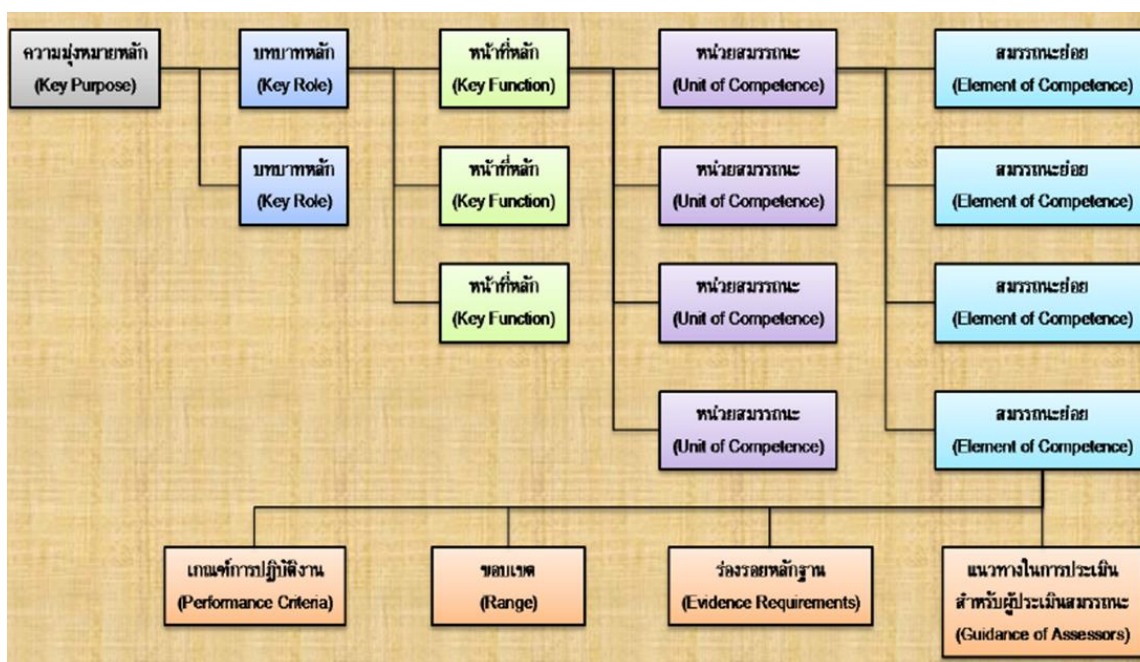
1. เทคนิคเดลฟายวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ (Delphi Technique)
2. เทคนิควิเคราะห์งาน (Job/Task Analysis)
3. เทคนิคการพัฒนากรอบหลักสูตรสมรรถนะ (Developing A Curriculum : DACUM)
4. เทคนิควิเคราะห์หน้าที่ (Functional Analysis)

โดยทั้ง 4 เทคนิคมีจุดร่วมที่เหมือนกันคือต้องวิเคราะห์จากระดมสมองของกลุ่มคนในวิชาชีพเดียวกันที่ผ่านการทำงานจนมีความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ รวมถึงผู้แทนจาก

สถานประกอบการ ที่เป็นผู้นำหรือต้นแบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ สมาพันธ์ สมาคม องค์กรวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์สามารถฉายภาพทิศทางของธุรกิจหรือคาดการณ์แนวโน้มการเติบโตของกลุ่มวิชาชีพซึ่งจะมีผลกระทบต่อการวางแผนความต้องการกำลังคนทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มาร่วมกันจัดทำมาตรฐานอาชีพซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักปรัชญาแนวคิด 10 ประการดังนี้

- 1) ต้องจัดทำและดำเนินการโดยเจ้าของอาชีพหรือกลุ่มอาชีพนั้น ๆ เป็นหลัก
- 2) ต้องได้สมรรถนะวิชาชีพมาจาก มาตรฐานการทำงานจริง สถานการณ์จริง มีอาชีพจริง
- 3) ต้องสอดคล้องและตอบรับกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีของประเทศ
- 4) ต้องสอดคล้องและตอบรับกับความต้องการกำลังคนของประเทศ
- 5) ต้องตอบสนองต่อสถานประกอบทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ
- 6) ต้องสามารถเชื่อมโยงกับคุณวุฒิแห่งชาติและคุณวุฒิอื่น ๆ ได้
- 7) ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคอาชีพ ภาคการศึกษา และภาครัฐ
- 8) ต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและเห็นชอบจากผู้มีส่วนได้เสีย
- 9) ต้องสามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการศึกษา และการฝึกอบรมได้
- 10) ต้องสามารถนำไปพัฒนาระบบการประเมิน ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะปฏิบัติได้จริง

โดยในส่วนของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพได้กำหนดกรอบการพัฒนามาตรฐานอาชีพโดยใช้เทคนิควิเคราะห์หน้าที่งาน เนื่องด้วยบทบาทหน้าที่ของสถาบันในการเป็นองค์กรกลางในการกำหนดนโยบายการพัฒนา กำลังคนที่ครอบคลุมนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจทุกภาคส่วนทั้ง ภาคอุตสาหกรรมการผลิต ภาคอุตสาหกรรมบริการ และภาคอุตสาหกรรมเกษตร ซึ่งต้องทำการวิเคราะห์ภาพใหญ่ของประเทศ โดยได้กำหนดไว้ในประกาศการกำหนดสาขาวิชาชีพที่ได้รับประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ 72 สาขาวิชาชีพ ดังนั้นการวิเคราะห์แบบบนลงล่าง (Top to Down) ที่กำหนดเป้าหมายใหญ่แล้วตั้งคำถามเพื่อวิเคราะห์เป็นลำดับชั้นลงมาโดยแตกออกเป็นกิ่งหรือฝักรากต้นไม้ (Hierarchy or Tree diagram Analysis) จากการระดมความคิดเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นข้อความหรือคำบรรยายที่กระชับครอบคลุม เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความมุ่งหมายหลัก เพื่อแยกเป็นบทบาทหลัก ซึ่งอาจประกอบด้วยบทบาทหรือพันธกิจ ในหลายด้านของกลุ่มวิชาชีพ จากนั้นจึงวิเคราะห์บทบาทหลัก ออกมาเป็นหน้าที่งานหลัก หรือกิจกรรมที่ประกอบกันเพื่อให้บรรลุบทบาทหลักในกลุ่มวิชาชีพ ที่มีที่มาจากความมุ่งหมายหลักเดียวกัน โดยสิ่งที่ได้ออกมาจะเรียกว่า แผนภาพหน้าที่งาน (Functional Map) ซึ่งจะประกอบด้วย ความมุ่งหมายหลัก (Key Purpose) บทบาทหลัก (Key Role) และหน้าที่งานหลัก (Key Function) ดังแสดงในภาพที่ 3



ภาพที่ 3 Functional map เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่หลัก

2.3.2 การนำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไปพัฒนาและจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

การพัฒนามาตรฐานอาชีพในระยะเริ่มต้นคือการส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการพัฒนามาตรฐานอาชีพจากกลุ่มเจ้าของอาชีพและผู้ประกอบการ โดยเริ่มต้นจากการจัดประชุมผู้มีส่วนได้เสียในแต่ละสาขาวิชาชีพตามประกาศของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้แทนจากสถานประกอบการ สมาพันธ์ สมาคม กลุ่มหรือชมรมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีขั้นตอนและกระบวนการดังแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งในการจัดทำมาตรฐานอาชีพจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมของกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ของแต่ละสาขาวิชาชีพ เพื่อกำหนดบทบาท กิจกรรมตามหน้าที่งาน ของแต่ละอาชีพในกลุ่มวิชาชีพหรือกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ที่เรียกว่า “การวิเคราะห์หน้าที่งาน” (Functional Analysis) ซึ่งจะมีกระบวนการที่ต้องดำเนินการตามลำดับใน 5 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 สร้างการรับรู้รับทราบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ด้วยการประชาสัมพันธ์ในช่องทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนและตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาวิเคราะห์และจัดทำรายงานสถานการณ์และสภาพแวดล้อมของอุตสาหกรรม ด้วยการรวบรวมข้อมูลแผนพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ ความต้องการกำลังคนทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ รายงานวิชาการ มาตรฐานอาชีพต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียได้มีข้อมูลในทิศทางเดียวกัน และเห็นชอบในข้อมูลดังกล่าว สำหรับใช้ในการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์กำหนดหน้าที่หลักและงานในหน้าที่ที่เป็นผลลัพธ์ที่จำเป็น (Outcome) ของแต่ละอาชีพเพื่อทำการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ วิเคราะห์สมรรถนะอาชีพ แล้วสังเคราะห์รายละเอียดกำหนดหน่วยสมรรถนะ จัดกลุ่มหน่วยสมรรถนะเป็นมาตรฐานอาชีพ แล้วจัดเป็นคุณวุฒิวิชาชีพในระดับต่าง ๆ ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพทั้ง 8 ระดับ

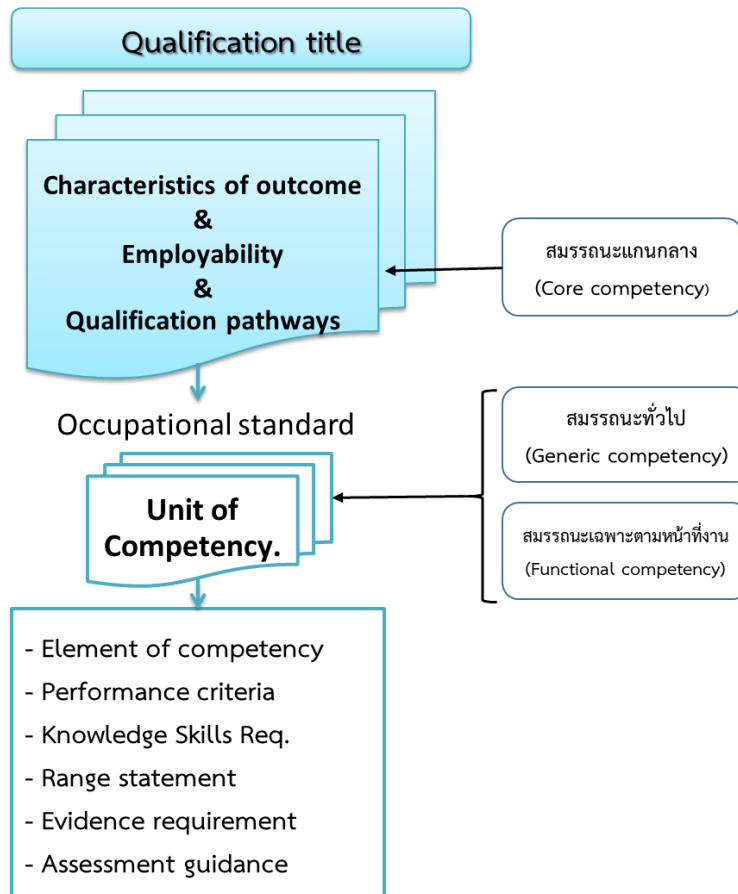
ขั้นตอนที่ 4 พัฒนาเครื่องมือประเมิน (Assessment tools) และจัดทำกระบวนการประเมิน (Assessment process) สมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางปฏิบัติที่ดี (Assessment guidance) ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะจากหลักฐานเชิงประจักษ์ แล้วให้การตัดสินที่ยุติธรรม โปร่งใส มีความเป็นระบบ สามารถทวนสอบผลการรับรองได้ นำไปสู่การยอมรับร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียในสาขาวิชาชีพเดียวกัน ในผลการรับรองแล้วให้เป็นใบประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ และใบรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

ขั้นตอนที่ 5 จัดทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อเปิดรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของสาระเนื้อหาในมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อต้องการสร้างความมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนและตระหนักถึงความเป็นเจ้าของอาชีพ ก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

โดยในทุกขั้นตอนจะต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะทำงานที่เป็นผู้ดำเนินการในการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ จากนั้นต้องส่งต่อให้คณะรับรองมาตรฐานอาชีพ ที่เป็นผู้แทนจากผู้ทรงคุณวุฒิหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการพิจารณารายละเอียดและให้ความเห็นชอบในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นเอกฉันท์เพื่อความถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการนำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ในการพัฒนากำลังคนและการรับรองความสามารถของบุคคลในสาขาวิชาชีพเดียวกัน

ผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวจะได้เป็นคุณวุฒิวิชาชีพที่แสดงในภาพที่ 4 ซึ่งแสดงให้เห็นรายละเอียดของคุณวุฒิวิชาชีพที่ประกอบด้วย 5 ส่วนคือ

- 1) ชื่อคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification title)
- 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ (Employability)
- 3) การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification pathways)
- 4) กลุ่มอาชีพเป้าหมาย (Target Group)
- 5) มาตรฐานอาชีพ (Occupational standard)



ภาพที่ 4 รายละเอียดและองค์ประกอบของคุณวุฒิวิชาชีพ

ซึ่งจากภาพที่ 4 สามารถอธิบายแนวทางในการใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพสำหรับจัดทำมาตรฐานอาชีพ โดยแนวทางนี้เป็นเพียงแนวทางการปฏิบัติที่ดีเพื่อให้ได้มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ซึ่งในแต่ละสาขาวิชาชีพอาจมีบริบทที่แตกต่างกันออกไป ตามความกว้างลึกของการเชื่อมโยงกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ ลักษณะการประกอบอาชีพ ลักษณะหน้าที่หลัก และขอบเขตของสาขาอาชีพ โดยควรเริ่มต้นจากการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ การกำหนดสมรรถนะแกนกลาง การวิเคราะห์สมรรถนะอาชีพและเขียนรายละเอียดเพื่อกำหนดหน่วยสมรรถนะแล้วจัดกลุ่มเป็นมาตรฐานอาชีพ กำหนดชื่ออาชีพและระดับคุณวุฒิวิชาชีพตามกรอบ

2.3.3 การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

ขั้นตอนนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะเห็นขอบเขตลักษณะงาน ความรับผิดชอบ โดยกำหนดเป็นคำบรรยายอธิบายภาพลักษณะของบุคคลในอาชีพที่ประสบความสำเร็จที่เป็นมืออาชีพต้นแบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป โดยจะต้องให้คณะทำงานที่เป็นผู้ประกอบอาชีพตัวจริงจากหน่วยงานและองค์กรวิชาชีพระดับผู้เชี่ยวชาญมารับการอบรมทำความเข้าใจในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพในทุกส่วนในทุกคำอธิบายของขอบเขตสมรรถนะได้แก่

ความรู้ ทักษะ ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ ความรับผิดชอบและจริยธรรม แล้วร่วมกันกำหนด “คำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ” ให้สอดคล้องกับ “คำอธิบายทั่วไป” ในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ แล้วนำเข้าสู่การจัดประชุมประชาพิจารณ์ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียในสาขาวิชาชีพได้พิจารณาและเสนอความคิดเห็น จากนั้นให้คณะรับรองมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ในกรอบคำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ

การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ มีประโยชน์ในการที่ผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้ประกอบการในกลุ่มสาขาวิชาชีพเดียวกันจะได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของบุคคลในภาพรวม ที่เห็นชอบร่วมกันจากการนำลักษณะงานและความต้องการเชิงพฤติกรรมมาพิจารณาร่วมกันเพื่อสร้างบุคคล “มืออาชีพต้นแบบ” ที่จะเป็นเป้าหมายที่ใช้ในการวิเคราะห์สมรรถนะอาชีพ แล้วนำไปใช้ในการพัฒนาและจัดทำมาตรฐานอาชีพต่อไป

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ เป็นคุณลักษณะที่ผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญในอาชีพที่แต่งตั้งเป็นคณะทำงานเป็นผู้ร่วมกันกำหนด โดยการถอดประสบการณ์และกำหนดเป็นคำนิยามหรือคำอธิบาย ให้สอดคล้องกับคำอธิบายทั่วไปในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ดังตัวอย่างการกำหนดกรอบนิยามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ สำหรับภาคอุตสาหกรรม ABC โดยเทียบเคียงกับคำอธิบายทั่วไปในแต่ละระดับคุณวุฒิ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่างคำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพภาคอุตสาหกรรม ABC

ระดับ คุณวุฒิ	คำอธิบายทั่วไป	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบ อาชีพ
1	ผู้มีสมรรถนะปฏิบัติงานประจำขั้นพื้นฐาน ในบริบทการทำงานให้บรรลุตามคำสั่ง ภายใต้การสนับสนุน และควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความสำคัญกับการทำงาน	ทำงานขั้นพื้นฐานในอาชีพ เป็นขั้นตอน (Step) ที่ดำเนินการได้ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถรับคำสั่งงานแล้วปฏิบัติงานได้ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ควบคุมงาน ให้ความสำคัญกับการทำงานและสุขอนามัยของตนเอง มีความตรงต่อเวลา อยู่ภายใต้กฎระเบียบของสถานประกอบการ มีความรู้และทักษะที่สามารถรับการฝึกอบรมและเรียนรู้งานในระดับที่สูงขึ้นได้
2	ผู้มีสมรรถนะฝีมือในงานอาชีพ ทำงานตามวิธีการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้แล้ว แก้ไขปัญหาที่พบเป็นประจำ ภายใต้การแนะนำของหัวหน้างาน	ทำงานตามขั้นตอนวิธีปฏิบัติ (Work instruction) ที่กำหนด ระบุปัญหาและรายงานผลการทำงาน มีวินัยในการทำงาน ทำงานภายใต้กฎระเบียบเพื่อความปลอดภัย ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีมนุษยสัมพันธ์

ระดับ คุณวุฒิ	คำอธิบายทั่วไป	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบ อาชีพ
		ที่ดี มีความซื่อสัตย์ มีความรู้และทักษะที่สามารถรับการฝึกอบรมและเรียนรู้งานในระดับที่สูงขึ้นได้
3	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคในการประยุกต์หลักการ เลือกใช้และทำงานตามมาตรฐานแก้ปัญหาทางเทคนิคหน้างานควบคู่กับการใช้คู่มือ เข้าใจและอธิบายสาระสำคัญของงานด้วยหลักการที่ถูกต้อง ใช้สารสนเทศเพื่อควบคุมคุณภาพของผลงาน ภายใต้การแนะนำของหัวหน้างาน	ทำงานในภาระงาน (Task) ที่ได้รับมอบหมาย ตัดสินใจภายใต้ข้อกำหนด, แบบแผน, หรือหลักการปฏิบัติงานที่ดี เพื่อควบคุมคุณภาพของผลงาน สามารถแก้ปัญหาหน้างานด้วยตนเองได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความตระหนักในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด มีความรู้และทักษะที่สามารถรับการฝึกอบรมและเรียนรู้งานในระดับที่สูงขึ้นได้
4	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคครอบคลุมงานอาชีพ แก้ไขปัญหาในบริบทที่คาดการณ์ปัญหาได้ ปรับใช้หลักการหาข้อสรุปประเด็นปัญหา และตัดสินใจงานในหน้าที่ได้ด้วยตนเอง ประสานการทำงานเพื่อควบคุมคุณภาพผลงาน	ทำงานตามภาระงาน (Task) ที่ได้รับมอบหมาย ในงานที่จำเป็นต้องควบคุม แก้ไข และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นได้ด้วยตนเอง ภายใต้มาตรฐาน, หลักการ และเทคนิคที่ถูกต้องในงานอาชีพ มีความตระหนักด้านคุณภาพ บนหลักการ QCD ใช้หลักอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน ประสานการทำงานกับหน่วยงานอื่นได้ สามารถพัฒนาตนเองและศึกษาเรียนรู้งานในระดับที่สูงขึ้นได้
5	ผู้มีสมรรถนะทางเทคนิคและการจัดการแก้ไข ปัญหาในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงทั่วไป สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ได้ด้วยตนเอง มีความเป็นผู้นำ จัดการผลิ ภาพการทำงาน ถ่ายทอด สอนงาน และกำกับดูแลผู้ร่วมงานให้บรรลุงานตามแผนได้	ทำงานในหน้าที่ (Duty) พัฒนาระบบงาน (Process development) ภายใต้เงื่อนไขงานที่ซับซ้อน ใช้หลักการจัดการที่ดี เพื่อเพิ่มผลิตภาพ ตระหนักด้านคุณภาพ บนหลักการ QCDSM มีความเป็นผู้นำ มีความชำนาญคล่องแคล่วทางเทคนิคในงานอาชีพ สามารถถ่ายทอดสอนงานให้ผู้อื่นและให้ความยุติธรรมกับผู้ที่อยู่ในการกำกับดูแล สามารถพัฒนาตนเองและศึกษาเรียนรู้งานเพื่อรับผิดชอบงานในระดับที่สูงขึ้นได้
6	ผู้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ แก้ไข ปัญหาในบริบทที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยใช้องค์ความรู้	ทำหน้าที่จัดการงาน (Job arrangement) พัฒนาระบบงาน (System development) ภายใต้เงื่อนไขงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ระดับ คุณวุฒิ	คำอธิบายทั่วไป	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบ อาชีพ
	หรือนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาระบบงาน ให้ คำปรึกษาด้วยประสบการณ์หรือสาขางานที่มี ความชำนาญ	ด้วยหลักการหรือศาสตร์ที่หลากหลาย ใช้ หลักการจัดการงานหรือใช้กลยุทธ์ที่ดี ตระหนักด้านคุณภาพ บนหลักการ QCDSMEE และ PDCA สามารถให้คำแนะนำ ในสาขางานที่มีประสบการณ์ ใช้ความชำนาญ ในงานอาชีพเพื่อบริการสังคม สามารถพัฒนา ตนเองและศึกษาเรียนรู้งานเพื่อรับผิดชอบ งานในระดับที่สูงขึ้นได้
7	ผู้มีสมรรถนะในการบริหารจัดการแก้ปัญหา ในบริบทที่มีความซับซ้อนและไม่สามารถ คาดการณ์ได้ พัฒนา (ขยาย) องค์ความรู้หรือ นวัตกรรมใหม่ในงานอาชีพ เพื่อการพัฒนา องค์กรหรือกลุ่มวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ	ทำหน้าที่ บริหารจัดการงาน (Job management) พัฒนาองค์กรหรือวิสาหกิจ (Enterprise or Undertaking development) ภายใต้บริบทใหม่อย่างมี วิจรรณญาณและเป็นระบบ (อย่างมีเหตุผล) พัฒนาองค์กรบนหลักการ TQM การพัฒนา แนวคิดหรือองค์ความรู้หรือนวัตกรรมใหม่ที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมอาชีพ เป็นแบบอย่าง ที่ดีในการพัฒนาตนเองและการทำประโยชน์ ต่อสังคม
8	ผู้มีสมรรถนะในการสร้างสรรค์องค์ความรู้ หรือนวัตกรรมใหม่นำเสนอแนวความคิดการ แก้ปัญหาในบริบทที่ซับซ้อนและไม่สามารถ คาดการณ์ได้ มีผลงานที่โดดเด่น มีวิสัยทัศน์ ได้รับการยอมรับในระดับประเทศขึ้นไป ให้ คำปรึกษาหรือความคิดเห็นต่อสังคมด้วย วิจรรณญาณ ความชำนาญและความ รับผิดชอบ	ทำหน้าที่ในการคิดค้น พัฒนา และสร้างสรรค์ (Search, Develop and Create) ภายใต้ บริบทที่ท้าทาย เป็นผู้นำด้านแนวคิดหรือ วิสัยทัศน์ มีผลงานความสำเร็จที่เป็น ประโยชน์ ได้รับการยอมรับจากคนในอาชีพ ในวงกว้าง เป็นแบบอย่างที่ดีในจริยธรรมและ การทำประโยชน์ต่อสังคม

ข้อสังเกตในการเขียนคำอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ จะเป็นการ
เขียนคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการทำหน้าที่หรือปฏิบัติงาน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดชื่ออาชีพ ชื่อ
ตำแหน่งงาน ที่สอดคล้องกับที่สถานประกอบการกำหนด โดยชื่ออาชีพหรือตำแหน่งงานจะสามารถเชื่อมโยงกับ
รหัสอาชีพสากล (ISCO) และรหัสอาชีพของไทย (TSCO) ได้ แล้วยังนำไปใช้ในการระบุชื่ออาชีพ ในหัวข้อ กลุ่ม
อาชีพเป้าหมาย ในรายละเอียดคุณวุฒิต่อไปได้

2.3.4 การกำหนดสมรรถนะแกนกลาง

สมรรถนะแกนกลาง (Core competency) เป็นสมรรถนะที่จำเป็นของบุคคล โดยได้รับการพัฒนาจากระบบการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์ในการเตรียมความพร้อมของกำลังคนในช่วงวัยตั้งแต่ 6 – 16 ปี ภาคการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย) ได้กำหนดเป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ 8 ด้าน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกำลังคนในประเทศไทย ดังแสดงในตารางที่ 4 โดยการกำหนดเพิ่มเติมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

ตารางที่ 4 ความมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	มาตรฐานการเรียนรู้	คุณลักษณะที่พึงประสงค์
1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 3. ความสามารถในการแก้ปัญหา 4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. ภาษาไทย 2. คณิตศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์ 4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5. สุขศึกษาและพลศึกษา 6. ศิลปะ 7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8. ภาษาต่างประเทศ	1. รักชาติ ศาสน กษัตริย์ 2. ซื่อสัตย์สุจริต 3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้ 5. อยู่อย่างพอเพียง 6. มุ่งมั่นในการทำงาน 7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ

ตัวอย่าง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพสำหรับ คุณวุฒิวิชาชีพระดับ 1 สาขาวิชาชีพโลจิสติกส์ ในลักษณะงานสาขาจัดการคลังสินค้า สินค้าคงคลัง และการกระจายสินค้า อาชีพผู้ควบคุมคลังสินค้า

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ (Employability)

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนด กฎระเบียบ กฎความปลอดภัยตามหลักอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม และใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยบุคคลจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

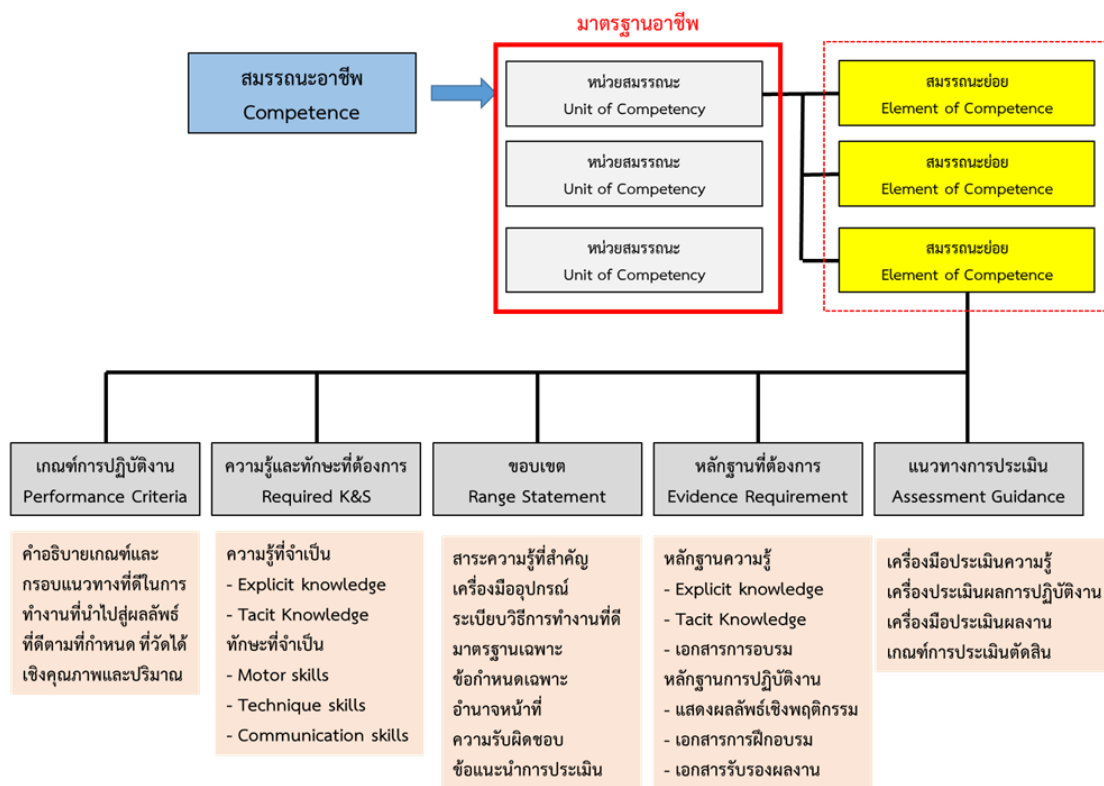
1. มีทักษะการสื่อสารขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความสามารถในการแก้ปัญหาขั้นพื้นฐาน
4. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขั้นพื้นฐาน
5. มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2.3.5 วิเคราะห์สมรรถนะอาชีพและเขียนรายละเอียดเพื่อกำหนดหน่วยสมรรถนะ

มาตรฐานอาชีพเป็นส่วนสำคัญของคุณวุฒิวิชาชีพเพราะใช้เป็นหลักเกณฑ์ ข้อกำหนด หรือ มาตรฐานที่วัดประเมินสมรรถนะอาชีพของบุคคล สำหรับตัดสินและให้การรับรองสมรรถนะของบุคคลเพื่อให้ ประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพตามระดับคุณวุฒิที่สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแล้วเชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติได้ โดยมาตรฐานอาชีพเกิดจากการรวมหน่วยสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ที่สอดคล้องกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วยหน่วยสมรรถนะมากกว่า 1 หน่วยขึ้นไป โดยภายใน หน่วยสมรรถนะมีสาระสำคัญที่จำเป็น 5 หัวข้อได้แก่

1. เกณฑ์การปฏิบัติงาน (Performance Criteria)
2. ความรู้และทักษะที่ต้องการ (Knowledge & Skills Requirements)
3. ขอบเขต (Range Statement)
4. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Requirements)
5. แนวทางการประเมิน (Assessment Guidance)

โดยทั้งหมดเป็นส่วนประกอบสำคัญของหน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) ที่จะ ประกอบรวมกันเป็นรายละเอียดของหน่วยสมรรถนะที่ใช้วัดและประเมินผลลัพธ์การทำงานและใช้เป็นหลักเกณฑ์ ข้อกำหนดการให้การรับรองเพื่อให้เป็นคุณวุฒิวิชาชีพ โดยรายละเอียดภายในหน่วยสมรรถนะต้องมีความ สอดคล้องตามขอบเขตสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ผลลัพธ์การ ประยุกต์ใช้ และ 4) ความรับผิดชอบและจริยธรรม ดังแสดงในภาพที่ 5



ภาพที่ 5 รายละเอียดของหน่วยสมรรถนะ

1) **เกณฑ์การปฏิบัติงาน** คือคำบรรยายอธิบายข้อกำหนดหรือหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลลัพธ์งานที่มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่บุคคลสามารถใช้ในการวัดผลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณได้ โดยต้องเขียนในรูปแบบ “ผลลัพธ์ของงาน + เงื่อนไข/ข้อกำหนด/มาตรฐาน” เป็นข้อความที่แสดงถึงผลลัพธ์ที่ต้องการที่ทำได้ด้วยวิธีปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือมีเกณฑ์ที่กำหนดคุณภาพของผลลัพธ์และต้องสามารถวัดประเมินแสดงร่องรอยหลักฐานของผลงานได้ และต้องตรวจสอบข้อความดังกล่าวว่าสอดคล้องกับคำอธิบาย “ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้” ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพหรือไม่

2) **ความรู้และทักษะที่ต้องการ** คือคำอธิบายวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งต้องวิเคราะห์จากเกณฑ์การปฏิบัติงาน แล้วกำหนดเป็นความรู้ที่จำเป็นและทักษะที่จำเป็นตามลำดับ โดยตรวจสอบความสอดคล้องกับคำอธิบาย “ความรู้” “ทักษะ” ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพหรือไม่

3) **ขอบเขต** คือคำอธิบายเงื่อนไขการปฏิบัติงานที่ใช้วัดและประเมินที่ต้องครอบคลุมเกณฑ์ปฏิบัติงานที่เขียนในรูปของเงื่อนไข ข้อกำหนด วิธีปฏิบัติ หรือคู่มือที่อ้างอิงในเกณฑ์การปฏิบัติงาน อาทิ ทรัพยากรที่ใช้ วัสดุ เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ต้องใช้ หลักเกณฑ์ของการวัดผลสำเร็จ วัดความถูกต้อง วัดระดับคุณภาพ หลักการปฏิบัติด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานในหน่วยสมรรถนะนี้ โดยตรวจสอบข้อความดังกล่าวว่าสอดคล้องกับคำอธิบาย “ความรู้” “ทักษะ” “ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้” “ความรับผิดชอบ”

ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพฟรีไม่ พร้อมทั้งเขียนคำแนะนำสำหรับเจ้าหน้าที่สอบและผู้รับการประเมินถึงจุดสำคัญหรือจุดสังเกตในการประเมินสมรรถนะ

4) หลักฐานที่ต้องการ คือคำอธิบายถึงการแสดงพฤติกรรมที่กำหนดเป็นร่องรอยหลักฐานจากผลลัพธ์การปฏิบัติงาน ที่ต้องแสดง (Show) หรือ ต้องสาธิต (Demonstrate) ให้เห็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ใช้ในการประเมิน โดยหลักฐานที่ต้องการมีอยู่ 2 ส่วนคือ หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence) และหลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence) โดยตรวจสอบข้อความดังกล่าวว่าสอดคล้องกับคำอธิบาย “ความรู้” “ทักษะ” “ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้” “ความรับผิดชอบ” ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพฟรีไม่

5) แนวทางการประเมิน คือคำอธิบายวิธีการประเมินและเครื่องมือประเมินที่ต้องใช้ในการบันทึกจัดเก็บหลักฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาตัดสิน เป็นการกำหนดแนวทางการประเมิน โดยกำหนดขอบเขตสมรรถนะที่ต้องการประเมินโดยเลือกเครื่องมือประเมินให้เหมาะสม ดังตารางที่ 5 โดยเครื่องมือประเมินเป็นสิ่งที่ใช้รวบรวม จัดเก็บ ร่องรอยหลักฐาน และใช้การหาข้อสรุปหรือค้นหาของเจ้าหน้าที่สอบเพื่อให้การตัดสินผู้เข้ารับการประเมินจากวัตถุหลักฐานเหล่านั้นว่าผู้รับการประเมินมีคุณสมบัติและมีร่องรอยหลักฐานตามหน่วยสมรรถนะหรือทำงานได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนดในหน่วยสมรรถนะหรือไม่

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ของวิธีประเมิน เครื่องมือประเมิน และขอบเขตสมรรถนะที่สามารถประเมินได้

เครื่องมือประเมินสมรรถนะ	ขอบเขตสมรรถนะ (Domain of competency)			
	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้	จริยธรรมและความรับผิดชอบ
1. การสังเกตการปฏิบัติงานที่หน้างานจริง ณ สถานที่ประกอบการในการปฏิบัติงานจริง		✓	✓	✓
2. การใช้แฟ้มสะสมงานหรือ Portfolios	✓	✓	✓	✓
3. การใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงเทคนิค	✓		✓	✓
4. การสอบข้อเขียน (เชิงปรนัยและเชิงอัตนัย)	✓		✓	
5. การแสดงบทบาทจำลอง (Role play) หรือยกกรณีศึกษาเพื่อประเมินประสบการณ์	✓	✓	✓	✓
6. การใช้ผลงานจริงของผู้ขอรับการประเมินที่มีการรับรอง			✓	✓
7. การสาธิตและแสดงการทำงานโดยผู้ที่ขอรับการประเมิน		✓	✓	
8. โครงการที่ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว (มีหนังสือรับรองผลงาน)	✓	✓	✓	

เครื่องมือประเมินสมรรถนะ	ขอบเขตสมรรถนะ (Domain of competency)			
	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้	จริยธรรม และความ รับผิดชอบ
9. โครงการที่ผู้ขอรับการประเมินร่วมดำเนินการอยู่ด้วย (มีหนังสือรับรองผลงาน)		✓	✓	✓
10. รายงานข้อคิดเห็นการประเมินจากบุคคลที่ 3 (มีหนังสือรับรองผลงาน)			✓	✓
11. ระบบจำลองโดยคอมพิวเตอร์	✓	✓	✓	

โดยในการจัดคุณวุฒิวิชาชีพ จะต้องพิจารณาและตรวจสอบคำอธิบายรายละเอียดในหน่วยสมรรถนะ ซึ่งมีความสำคัญมาก โดยคำอธิบายต้องแสดงให้เห็นผลลัพธ์เชิงพฤติกรรม เนื่องจากสมรรถนะอาชีพคือความสามารถเชิงพฤติกรรมที่ผู้ประกอบการต้องการและผู้ประกอบอาชีพพึงปฏิบัติได้ที่ได้แสดงได้ในรูปของ “กริยา + กรรม + เงื่อนไข/ข้อกำหนด/มาตรฐาน” เพื่อควบคุมคุณภาพ ผลสำเร็จของผลลัพธ์การทำงาน เพราะเชื่อว่าหากบุคคลใดมีพฤติกรรมการทำงานหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพตรงตามที่กำหนดในมาตรฐานอาชีพแล้วจะส่งผลให้ผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานที่ดี สร้างผลประโยชน์ สร้างมูลค่า ให้สถานประกอบการ และระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ และส่งผลให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศด้วยการพัฒนากำลังคนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มาตรฐานอาชีพจึงต้องมีความสัมพันธ์กับผลิตภาพแรงงานตามสาขาวิชาชีพ

กล่าวโดยสรุปคือการพัฒนาและจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพต้องตรวจสอบความสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ จำเป็นต้องใช้การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการในการทำมาตรฐานอาชีพคือการวิเคราะห์หน้าที่ (Functional Analysis) และการวิเคราะห์งาน (Job/Task Analysis) เพื่อกำหนดพฤติกรรมการทำงานและผลลัพธ์การทำงาน จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ที่กำหนดเงื่อนไข ข้อกำหนด หรือมาตรฐาน เพื่อกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงาน ที่เมื่อรวมกันแล้วได้เป็นผลลัพธ์งานตามคำอธิบายสมรรถนะ ซึ่งจะต้องแสดงให้เห็น ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ ความรู้ ทักษะ และขอบเขตความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน แล้วเขียนคำอธิบายรายละเอียดของหน่วยสมรรถนะ ให้สอดคล้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพ ตามคำอธิบายทั่วไปในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพทั้ง 8 ระดับ จากนั้นทำการรวมกลุ่มหน่วยสมรรถนะในการประกอบอาชีพเดียวกันเข้าไว้ด้วยกันเพื่อจัดเป็นมาตรฐานอาชีพ

2.4 การให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เป็นส่วนหนึ่งของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้มาตรฐานอาชีพที่จัดทำขึ้นได้มีการนำไปใช้ในการประเมินสมรรถนะบุคคลในแต่ละอาชีพ โดยสถาบันได้ลงนามความร่วมมือกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางการประเมิน และร่วมประเมินองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ในการทำหน้าที่พิจารณาหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร สถานที่ และเครื่องมือพื้นฐานสำหรับการประเมินให้ครบทุกอาชีพและครอบคลุมทั่วทุกภาคของประเทศตามความเหมาะสมของอุตสาหกรรมสำคัญในแต่ละพื้นที่

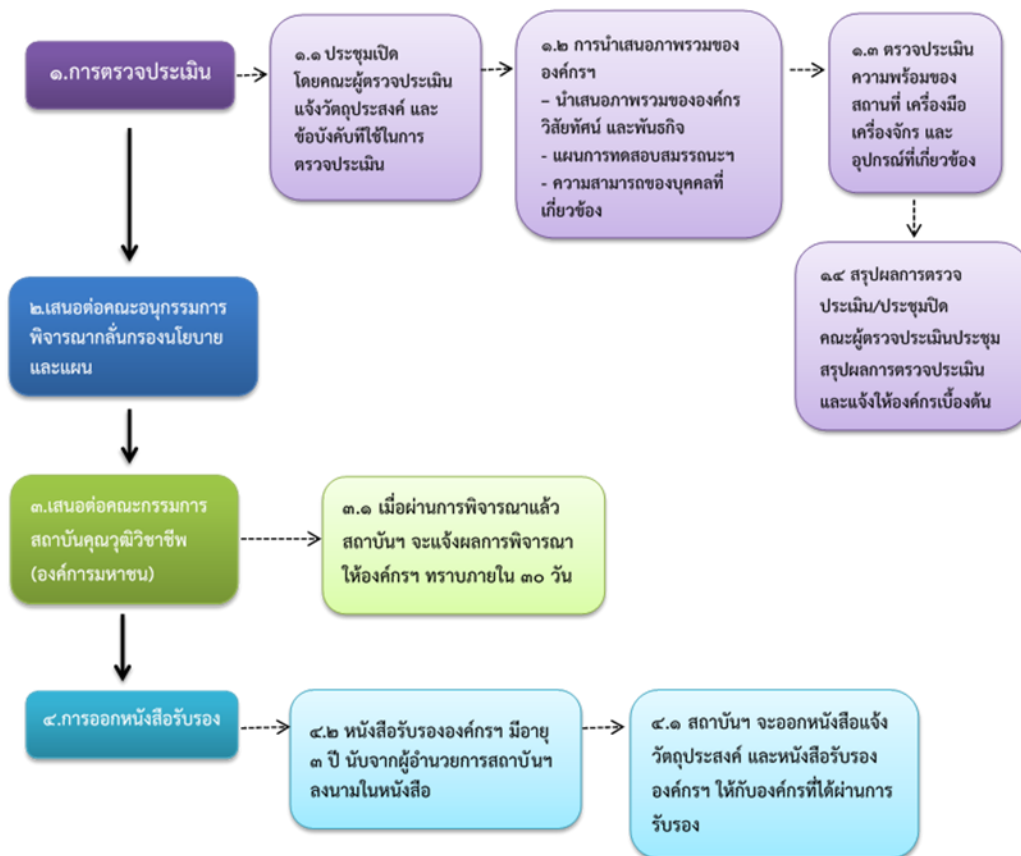
กระบวนการยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ทางสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) มีข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองแก่องค์กรฯ พ.ศ. 2561 โดยมีกระบวนการดังแสดงในภาพที่ 6



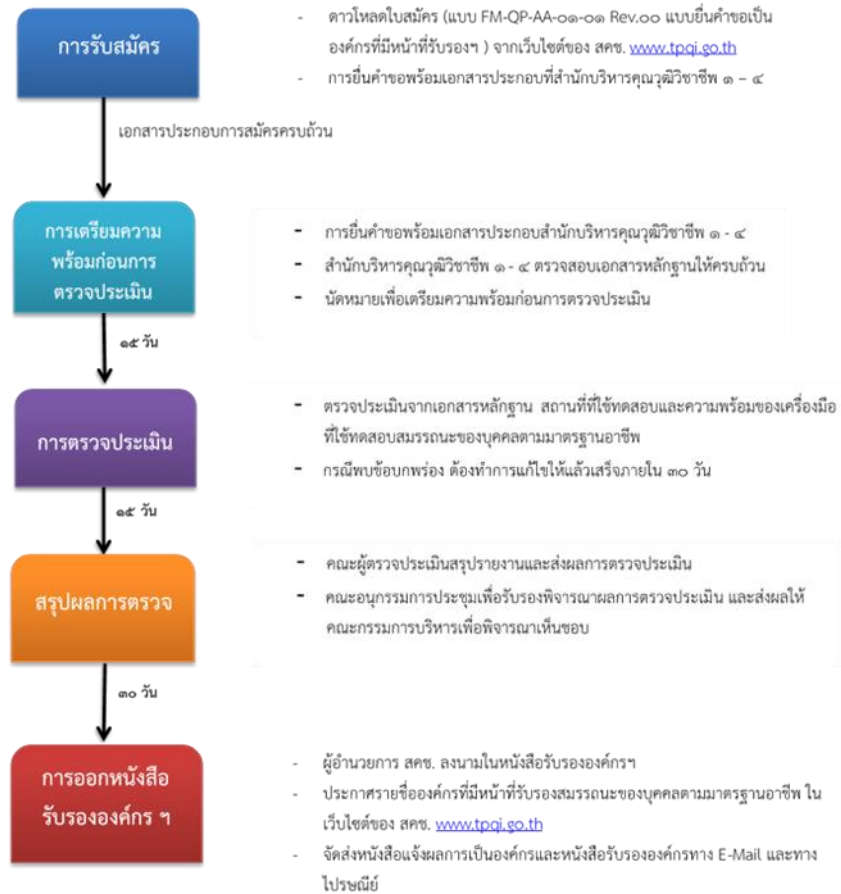
ภาพที่ 6 แสดงกระบวนการรับรองเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

คณะผู้ตรวจประเมิน จะตรวจประเมินตามข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พ.ศ. 2557 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากความพร้อมของหลักเกณฑ์ในเบื้องต้นและคณะผู้ตรวจประเมินซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ จะให้ความเห็นในเชิงวิชาชีพตามขอบข่ายที่ขอรับการรับรอง

เมื่อคณะผู้ตรวจประเมินทำการตรวจประเมินความพร้อมขององค์กรตามข้อบังคับของสถาบัน ดังกล่าวข้างต้นเสร็จสิ้น คณะผู้ตรวจประเมินจะทำการสรุปผลการตรวจประเมิน และเสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาถ้อยแถลงนโยบายและแผนดำเนินงาน เพื่อให้ความเห็นชอบโดยพิจารณาจากผลการตรวจประเมินของคณะผู้ตรวจประเมิน เมื่อคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเห็นชอบแล้วจะทำการเสนอต่อคณะกรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อพิจารณาต่อไป และแจ้งผลให้องค์กรทราบภายใน 30 วัน



ภาพที่ 7 กระบวนการตรวจประเมินเพื่อการรับรองความสามารถขององค์กรรับรองฯ



ภาพที่ 8 กรอบเวลาในการตรวจประเมิน

หนังสือรับรองมาตรฐานวิชาชีพ.....

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

มอบหนังสือรับรองนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

.....ชื่อองค์กรที่ได้รับการรับรอง.....

.....ที่อยู่องค์กรที่ได้รับการรับรอง.....

เลขที่การรับรององค์กร.....(รหัสสององค์กร).....

ได้รับการรับรองเป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

ในสาขาวิชาชีพ.....

สาขา.....

อาชีพ..... คุณวุฒิวิชาชีพชั้น.....

มาตรฐานอาชีพปี พ.ศ.

ออกให้ ณ วันที่..... หมดอายุวันที่.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

ได้การรับรองโดย สคช. วันที่.....

สคช. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เลขที่ ๑๑๑ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10110 โทร ๐๒-๒๖๖๖-๖๖๖๖

ภาพที่ 9 ตัวอย่างหนังสือรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

โดย ณ ปัจจุบัน สถาบันให้การรับรองและขึ้นทะเบียนหน่วยงานให้เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพจำนวนมากกว่า 200 แห่งทั่วประเทศ

5. การประกันคุณภาพภายใต้การรับรองระบบงาน

5.1 ระบบ ISO 9001 : 2015

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นองค์การมหาชนที่ได้รับการรับรองระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001:2015 จากบริษัท ทูฟ นอร์ด (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานสากลที่องค์กรทั่วโลกให้ความสำคัญเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสำหรับรองรับการให้บริการแก่องค์กรหรือบุคลากรผู้ประกอบอาชีพของไทยที่จะมารับบริการจากสถาบัน นอกเหนือจากการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของสถาบัน แล้วยังเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและเชื่อมั่นต่อระบบการทำงานแก่บุคคลภายนอกอีกด้วย

มาตรฐาน ISO 9001 เป็นระบบบริหารคุณภาพมาตรฐานสากลที่ใช้ได้กับทุกองค์กรอีกทั้งยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรมหรือภาคบริการทั้งรัฐและเอกชนที่ต่างให้ความสำคัญในการจัดทำระบบบริหารงานที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางด้านคุณภาพและความมีประสิทธิภาพของการทำงานภายในองค์กรซึ่งจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเกิดความมั่นใจในระบบการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กรสามารถตอบสนองตามความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

สถาบันจึงได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานตามระบบบริหารคุณภาพมาตรฐาน ISO 9001:2015 ที่มุ่งเน้นการสร้างระบบบริหารคุณภาพขององค์กรให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก (Context of the Organization) ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานโดยมีการพิจารณาความจำเป็นและความคาดหวังของผู้ที่มีส่วนได้เสียขององค์กร (Needs and Expectations of Interested Parties) เพื่อนำมาระบุโอกาส (Opportunities) และความเสี่ยง (Risks) ขององค์กรซึ่งจะนำมาสู่การกำหนดมาตรฐานการทำงานภายในที่ชัดเจนเพื่อควบคุมคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเจตจำนงค์ (Purpose) และทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์กร (Strategic Direction) เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานและก้าวสู่การเป็นองค์กรที่ยั่งยืนต่อไป

โดยส่วนงานประกันคุณภาพได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ดังนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาบุคลากรในสถาบันให้เข้าใจระบบการประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ
2. ดำเนินการรวบรวม จัดทำเอกสารข้อมูลและรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพในภาพรวมของสถาบัน
3. ดำเนินการและประสานงานการสุ่มตรวจประเมินการประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพและระบบบริหารงานคุณภาพของสถาบัน ได้แก่
 - กระบวนการประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ
 - กระบวนการตรวจประเมินและตรวจติดตามองค์กรรับรอง
 - กระบวนการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญ (Assessor) และเจ้าหน้าที่สอบ (Examiner)

- กระบวนการจัดทำมาตรฐานอาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ
- กระบวนการจัดทำเครื่องมือประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ
- กระบวนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. ให้คำปรึกษา เสนอแนะ แก่หน่วยงานในเรื่องงานประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบบริหารงานคุณภาพของสถาบัน

5. จัดอบรม ประชุม บุคลากร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบบริหารงานคุณภาพของสถาบัน

6. ดำเนินการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบบริหารงานคุณภาพของสถาบัน

7. พัฒนาแนวปฏิบัติที่ดี หรือนวัตกรรม เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพของระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบบริหารงานคุณภาพของสถาบัน

8. บริหารและกำกับดูแลงานประกันคุณภาพทุกระดับให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารงานคุณภาพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (ISO 9001, ISO 17024)

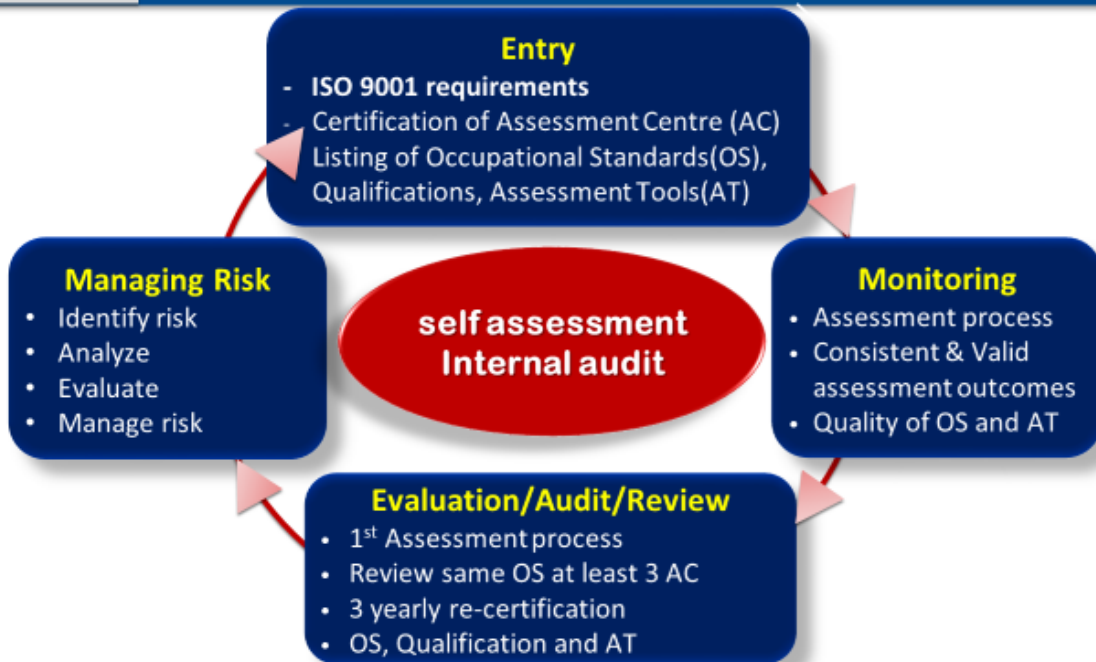
9. อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ

ทั้งนี้ ระบบการประกันคุณภาพต้องครอบคลุมทุกระบวนการ ครอบคลุมทุกระบบ ในด้านการประเมินสมรรถนะบุคคล และสอดคล้องตามมาตรฐานสากล ISO 9001:2015 และเพิ่มศักยภาพในด้าน

- ผลลัพธ์คุณภาพ : Quality Outcomes
- ความโปร่งใส : Transparency
- ความยืดหยุ่น : Flexibility
- ความเสมอภาค และเท่าเทียม : Consistency
- ความเชื่อมั่นไว้วางใจ และสำนึกรับผิดชอบ: Trust & Accountability



Quality Assurance Framework



Transparency Professional Quality Integrity

ภาพที่ 10 กรอบการประกันคุณภาพระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

5.2 ระบบ ISO/IEC 17024 : 2011

ISO/IEC 17024 คือ ข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองบุคลากร ในระดับสากล เพื่อให้การรับรองบุคลากรว่ามีความรู้ ความสามารถ และปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพตามข้อกำหนดของแต่ละสาขา โดยให้ความสำคัญที่ความสามารถ (Competence-based) การนำความรู้และทักษะไปปฏิบัติแทนการเน้นเรื่องคุณสมบัติ (Qualification-based) ของบุคลากร เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ยกระดับความสามารถบุคลากร และสร้างโอกาสแห่งความก้าวหน้าให้กับบุคลากรที่ได้รับการรับรอง ขณะเดียวกันถือเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ว่าจ้าง ผู้รับบริการ ผู้ได้รับการรับรอง และผู้ที่เกี่ยวข้องว่า บุคคลที่ได้รับการรับรอง มีความสามารถเป็นไปตามข้อกำหนด/มาตรฐานของสาขาที่ได้รับการรับรอง ซึ่งทางสถาบันได้มีการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการรับรอง ระดับการรับรอง และการคัดเลือกองค์กรให้เข้าร่วมโครงการ อีกทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการ หลักเกณฑ์การคัดเลือกองค์กรแก่ผู้บริหาร คณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องขององค์กร จากทั่วทุกภูมิภาค ให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับองค์กรตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 ตลอดจน

ชี้แจงแผนการดำเนินงาน การประเมินความพร้อม วิเคราะห์ศักยภาพ พัฒนาความรู้ด้านระบบคุณภาพ และการตรวจประเมินแก่บุคลากรขององค์กรที่ผ่านการคัดเลือก ดำเนินการประเมินความพร้อมและวิเคราะห์ศักยภาพ (Gap Analysis) ให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินและระบบบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล ให้พร้อมต่อการจัดทำและพัฒนาระบบเอกสารให้สอดคล้องตามมาตรฐานสากล และพัฒนาระบบการรับรองสมรรถนะของบุคลากรขององค์กรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการนำเอกสารระบบงานที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

สถาบันได้ดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมแก่บุคคลในอาชีพให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคนิคการตรวจประเมินและระบบบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล ให้สอดคล้องตามข้อกำหนดสำหรับหน่วยรับรองบุคลากรตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 โดยครอบคลุมทุกสาขาวิชาชีพที่สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) โดยทุกองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 และมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินและระบบงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในผลการรับรองบุคลากรตามมาตรฐานอาชีพของประเทศไทยอย่างเป็นระบบ และมีผลต่อการเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป และรวมถึงกลุ่มที่ปรึกษาการจัดทำมาตรฐานอาชีพ กลุ่มอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่สอดคล้องตามข้อกำหนดสำหรับการรับรองบุคลากรตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 ต่อไป



ภาพที่ 11 ระบบการรับรองบุคลากรที่เป็นสากล

6. เจ้าหน้าที่สอบ

เจ้าหน้าที่สอบ เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญหลักขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ในการดำเนินการประเมินสมรรถนะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานอาชีพ โดยต้องมีคุณสมบัติและมีคุณลักษณะที่ดีของเจ้าหน้าที่สอบ ต้องมีการปฏิบัติตามขั้นตอนให้เป็นไปตามหลักการประเมินที่ดี อ้างอิงจากแนวทางสำหรับการประเมินระบบการจัดการขององค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO 19011) ตามมาตรฐานสากล และตามประกาศสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เรื่อง มาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พ.ศ.2559 และ พ.ศ.2560 ได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สอบ ต้องมีการปฏิบัติงานและมีกระบวนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ **มาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบที่เป็นสากล** เพื่อการสร้างความเชื่อมั่นและการประกันคุณภาพในการประเมินผู้เข้ารับการประเมินขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ โดยผู้ที่ปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่สอบ ต้องสำเร็จการอบรมใน 2 หลักสูตรและปฏิบัติ ดังนี้

1. หลักสูตรมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการเป็นเจ้าหน้าที่สอบ ทั้งในเรื่องของ การเตรียมความพร้อม_การดำเนินการประเมิน และการรายงานผลการประเมิน
2. หลักสูตรมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบในมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่ดำเนินการประเมิน โดยเน้นความเข้าใจในมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการปฏิบัติตามแนวทางการประเมินของมาตรฐานอาชีพนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการประเมินที่มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน มีความโปร่งใสและเป็นธรรมต่อผู้เข้ารับการประเมิน ไม่ว่าจะดำเนินการในองค์กรรับรองใด
3. เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์กระบวนการประเมินในอาชีพที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยหนึ่งครั้ง

เจ้าหน้าที่สอบนั้นเป็นบุคคลที่สำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหัวใจหลักในการประเมินเพื่อการรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ส่งผลต่อระบบการรับรองที่แต่ละองค์กรได้ดำเนินงานอยู่ ทางสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีการสร้างเจ้าหน้าที่สอบให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบ โดยการทำงานของเจ้าหน้าที่สอบต้องมีความถูกต้องเป็นกลาง มีประสิทธิภาพและมีความน่าเชื่อถือตามกระบวนการที่สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สอบที่เป็นสากล อันส่งผลที่ช่วยให้องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ สามารถดำเนินการให้มีประสิทธิภาพในการประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อการยกระดับมาตรฐานในการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ ให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับสอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากลต่อไป

7. ผู้ตรวจประเมิน

ผู้ตรวจประเมินองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (Assessor) เป็นการสร้างบุคลากรหลักในกระบวนการรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองฯ และเป็นการเพิ่มศักยภาพในการตรวจประเมิน การตรวจสอบ ทวนสอบ ระบบการดำเนินงานขององค์กรให้มีคุณสมบัติเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการรับรอง ติดตามและประเมินผลองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล ISO 19011 และมาตรฐาน ISO/IEC17024 รวมถึงเป็นการสร้างบรรทัดฐานของการรับรองบุคลากรของประเทศให้มีความถูกต้อง เป็นกลางและมีความน่าเชื่อถือ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ได้มีการดำเนินงานร่วมกับสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ ในการอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองบุคลากร ISO/IEC 17024 และตามแนวทางการตรวจประเมินตามมาตรฐาน ISO 19011 รวมถึงมาตรฐานอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยกระดับกระบวนการให้การรับรององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ การขยายขอบข่ายในการประเมิน การเพิ่มสถานที่ในการประเมินและการต่ออายุขององค์กรรับรองที่ได้ดำเนินการมาแล้ว 3 ปี เป็นไปตามหลักการมาตรฐานสากล ซึ่งถือได้ว่าเป็นขั้นตอนในการประกันคุณภาพในการให้การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพของสถาบัน สร้างให้เกิดความโปร่งใส ยุติธรรมและสามารถสอบทานได้อย่างเป็นระบบและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการเป็นผู้ตรวจประเมิน โดยได้แบ่งการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ตรวจประเมินออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ผู้ตรวจประเมินฝึกหัด
2. ผู้ตรวจประเมิน
3. หัวหน้าคณะผู้ตรวจประเมิน

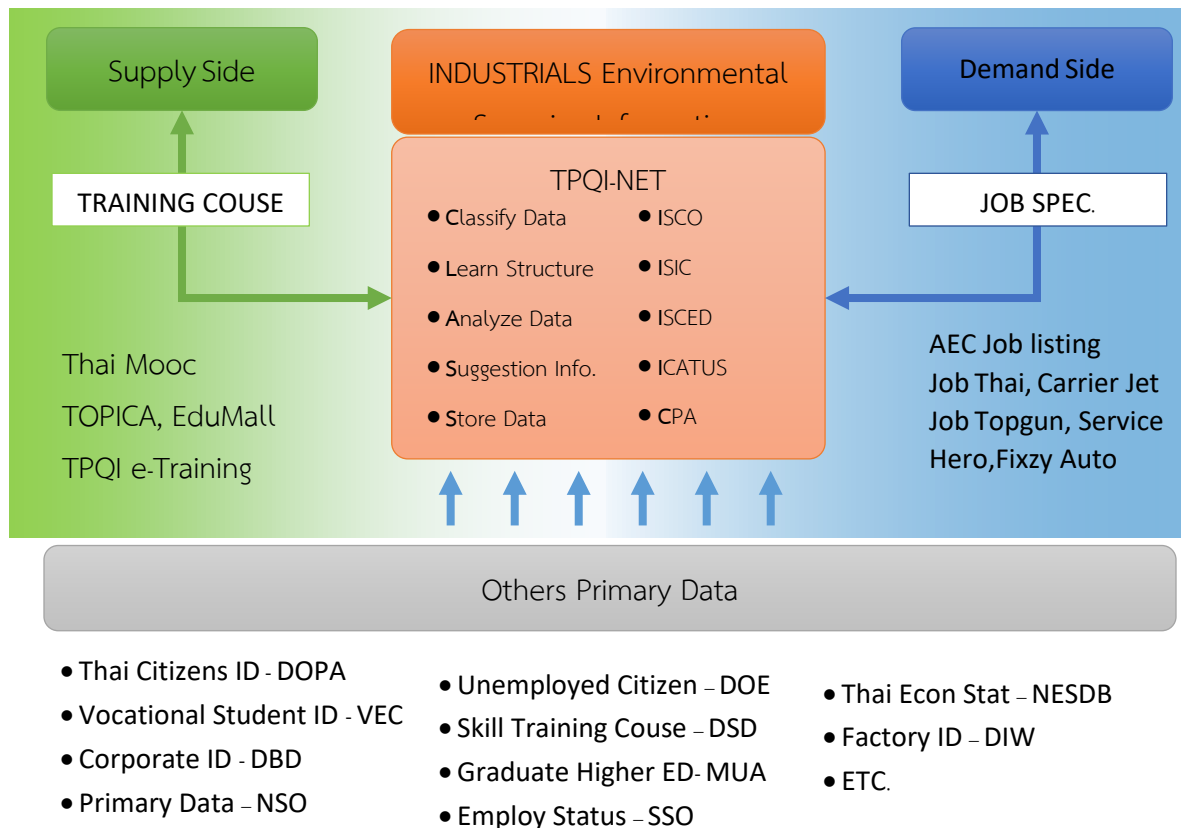
รวมถึงการทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพมีการดำเนินการที่เป็นระบบและสอดคล้องตามแนวปฏิบัติสากล

เนื่องจากการตรวจประเมินนั้นต้องมีผู้ตรวจประเมินเป็นหัวใจหลักในการทำหน้าที่ตรวจประเมิน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แสดงถึงความพร้อม ความสามารถ และข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเพื่อนำความรู้ไปพัฒนาและปรับปรุงให้การดำเนินงานในการรับรององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและได้รับการยอมรับในอนาคตต่อไป

8. ศูนย์กลางฐานข้อมูลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ยังมีการกิจและบทบาทในการเป็นศูนย์กลางที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และมาตรฐานอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานอาชีพที่ได้จัดทำขึ้น ผู้ที่ผ่านการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการพัฒนาประเทศตามแผนดิจิทัลไทยแลนด์ สถาบันจึงได้เห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศด้วยข้อมูล (Data Driven) ตามนโยบายดิจิทัลไทยแลนด์ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 (4) ในการเป็นศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ สถาบันจึงได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลการให้บริการเกี่ยวกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน ในการเผยแพร่ข้อมูลองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ อาทิ มาตรฐานอาชีพในแต่ละสาขาวิชาชีพของประเทศไทย ระบบรับรองสมรรถนะของบุคคลในการให้คุณวุฒิวิชาชีพ และคาดหวังให้ระบบฐานข้อมูลเป็นเครื่องมือและช่องทางการให้บริการระบบคุณวุฒิวิชาชีพแก่ภาคประชาชนและสังคม เป็นนวัตกรรมบริการภาครัฐเพื่อการสนับสนุนการพัฒนากำลังคนในประเทศไทยอย่างยั่งยืนด้วยข้อมูลที่มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

สถาบันเล็งเห็นถึงประโยชน์ ในการเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย และ แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในจุดร่วมเดียวกันคือการแบ่งปัน และ เปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้การทำงานมีความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใส เป็นที่น่าเชื่อถือ ตลอดจนเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจสามารถนำข้อมูลที่เกิดขึ้นไปใช้ประโยชน์ ในการสร้างสรรค์ธุรกิจ ใหม่ ๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลและเชื่อมโยงข้อมูลของระบบคุณวุฒิวิชาชีพของประเทศไทยไปสู่สากล ส่งเสริมนโยบายชาติทำให้การขับเคลื่อนประเทศตามนโยบายสามารถสัมฤทธิ์ผลได้จริง การมีระบบจำแนกข้อมูล ให้เชื่อมโยงถึงกัน สถาบัน ได้เริ่มดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนได้เสียกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อนำ มาตรฐานอาชีพ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ และ ระบบฐานข้อมูลการให้บริการระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยเฉพาะระบบเชื่อมโยงหน่วยงานภายนอก (Application Programming Interface : API) ที่ทางสถาบัน ได้จัดทำขึ้น ทั้งหมด 11 ชุดข้อมูล เพื่อกำหนดแนวทางการบูรณาการข้อมูล ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยแบ่ง หน่วยงาน ออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ ส่วนงานด้าน Demand Side ส่วนงานด้าน Supply Side และส่วนงานเจ้าของข้อมูลด้านนโยบาย โดยสถาบัน จะเป็นผู้ประสานงานข้อมูล และ ใช้นวัตกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยจำแนกข้อมูลตำแหน่งงาน การอบรม ความต้องการ มูลค่าตลาดและอุตสาหกรรม และเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันดังแสดงในภาพที่ 10



ภาพที่ 13 โครงสร้างระบบฐานข้อมูลที่ให้บริการของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

9. การบูรณาการกับภาคการศึกษาและภาคเอกชน

มาตรฐานอาชีพกับการนำไปใช้ประโยชน์ในภาคการศึกษา

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ได้ส่งต่อมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วให้แก่ภาคการศึกษานำระบบคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบคุณวุฒิการศึกษาให้มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานวิชาชีพ ซึ่งได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการประกอบอาชีพตามมาตรฐานอาชีพ โดยที่ผ่านมาสํานักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะเพื่อยกระดับและปรับปรุงแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพได้ สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมผลิต กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร หรือแม้แต่กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์บนพื้นฐานสังคมฐานความรู้ที่ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการเพิ่มมูลค่าแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ภาคอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยมีการนำหน่วยสมรรถนะตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพผนวกเข้ากับรายวิชาในหลักสูตร และมีการประกาศใช้หลักสูตรดังกล่าว เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2562 โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพจำนวน 8 ประเภทวิชา 27 สาขาวิชา ได้แก่

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
ประเภทวิชาอุตสาหกรรม		
1. ช่างกลโรงงาน	อุตสาหกรรมการผลิตแม่พิมพ์	วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี
2. ช่างเชื่อมโลหะ	การเชื่อมอุตสาหกรรม	วิทยาลัยเทคนิคชัยนาท วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยเทคนิคนครนายก วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคชุมพร วิทยาลัยการอาชีพบัวใหญ่
3. ช่างก่อสร้าง	ก่อสร้าง	วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคตราด วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี วิทยาลัยเทคนิคประจวบคีรีขันธ์ วิทยาลัยเทคนิคน่าน วิทยาลัยเทคนิคดุสิต วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคลำพูน วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยเทคนิคเลย

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
		วิทยาลัยเทคนิคตรัง วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์
4. ช่างพิมพ์	อุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์	วิทยาลัยเทคนิคมินบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างพระนครศรีอยุธยา
5. ช่างยนต์	บริการยานยนต์	วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคป่าพะยอม วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ วิทยาลัยเทคนิคกระบี่ วิทยาลัยเทคนิคสุโขทัย วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร วิทยาลัยเทคนิคอ่างทอง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง วิทยาลัยสารพัดภาพสินธุ์ วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย วิทยาลัยเทคนิคสัททีบ
6. ช่างโทรคมนาคม	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และดิจิทัลคอนเทนต์	วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคน่าน วิทยาลัยเทคนิคพัทลุง วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา วิทยาลัยสารพัดช่างทองหลาง วิทยาลัยการอาชีพพนมทวนราชบุรี
7. แมคคาทรอนิกส์	แมคคาทรอนิกส์	วิทยาลัยเทคนิคสัททีบ วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเทคโนโลยี ฐานวิทยาศาสตร์ (ชลบุรี) วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคนครสวรรค์

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
		วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสาคร วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช
8. ช่างเครื่องมือวัดและควบคุม	การทดสอบโดยไม่ทำลาย มาตรวิทยา	วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคสัททีบ วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช วิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
9. ช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์	เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร และดิจิทัลคอนเทนต์	วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ วิทยาลัยเทคนิควิบูลมังสาหาร วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม วิทยาลัยเทคนิคยโสธร วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์
10. ช่างซ่อมบำรุง	รถไฟฟ้าความเร็วสูงและระบบราง	วิทยาลัยเทคนิคสระบุรี วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ ไทยอนุสรณ์ วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม		
1. โลจิสติกส์	โลจิสติกส์	วิทยาลัยเทคโนโลยีทางทะเลแห่ง เอเชีย วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคคนราญก วิทยาลัยเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม การต่อเรือพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยเทคนิคพัทยา

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
2. การบัญชี	บริการทางการเงิน	วิทยาลัยพณิชยการเซตุนพล วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาขอนแก่น วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี
3. ธุรกิจค้าปลีก	ธุรกิจค้าปลีก	วิทยาลัยพณิชยการบางนา วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี
ประเภทวิชาศิลปกรรม		
1. ถ่ายภาพและมัลติมีเดีย	ธุรกิจภาพถ่าย	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาปัตตานี วิทยาลัยพณิชยการบึงพระ พิษณุโลก
2. ศิลปกรรมเซรามิก	อุตสาหกรรมเซรามิกและเครื่องเคลือบ	
3. การออกแบบ	ออกแบบผลิตภัณฑ์	วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา
4. ศิลปหัตถกรรม	อนุรักษ์งานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรม	วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
ประเภทวิชาคหกรรม		
1. ธุรกิจเสริมสวย	ธุรกิจเสริมสวย	วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
		วิทยาลัยสารพัดช่างบรรหาร-แจ่มใส วิทยาลัยสารพัดช่างอุตรธานี
2. แพ้ชันและสิ่งทอ	ออกแบบแฟชั่น	วิทยาลัยอาชีวศึกษา นครศรีธรรมราช วิทยาลัยการอาชีพนครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษานบุรี
3. คหกรรมศาสตร์	ธุรกิจจัดดอกไม้	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี
4. อาหารและโภชนาการ	การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุพรรณบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี วิทยาลัยอาชีวศึกษา พระนครศรีอยุธยา
ประเภทวิชาเกษตรกรรม		
1. เกษตรกรรม	เกษตรกรรม (เพาะปลูกข้าว อ้อย ปาล์มน้ำมัน และยางพารา)	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สุโขทัย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี พิจิตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นครสวรรค์

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี แพร่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี พะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี เชียงราย วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กำแพงเพชร
ประเภทวิชาประมง		
1. เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กุ้ง)	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุ ราษฎร์ธานี วิทยาลัยประมงชุมพรเขตอุดม ศักดิ์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ราชบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สุพรรณบุรี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี พะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี แพร่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี อุดรธานี วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี อุบลราชธานี
2. แปรรูปสัตว์น้ำ	แปรรูปสัตว์น้ำ	วิทยาลัยประมงดินสุลานนท์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ตรัง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ชุมพร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สตูล วิทยาลัยการอาชีพหลวงประธาน ราชบุรีนิกร

สาขาวิชาตามหลักสูตร	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ	สถานศึกษาที่ร่วมพัฒนาหลักสูตร
		วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี พัทลุง วิทยาลัยเทคโนโลยีการเกษตร และประมงปัตตานี
ประเภทวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร		
1. เทคโนโลยีสารสนเทศ	เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร และดิจิทัลคอนเทนต์	วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคสัทหีบ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่
ประเภทวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว		
1. การท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว การโรงแรม ภัตตาคาร และร้านอาหาร	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการ ท่องเที่ยวกรุงเทพ วิทยาลัยเทคนิคตรัง
2. การโรงแรม		วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงใหม่ วิทยาลัยอาชีวศึกษา พระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน

ภาคอุดมศึกษา

การขับเคลื่อนหลักสูตรฐานสมรรถนะและการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะในการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อมุ่งเน้นให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ มาตรฐานอาชีพและได้รับคุณวุฒิวิชาชีพควบคู่ไปกับคุณวุฒิด้านการศึกษา โดยมีสถานศึกษานำมาตรฐานอาชีพไป ใช้ประโยชน์ ดังนี้

สถานศึกษา	มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพที่นำไปใช้ประโยชน์	การใช้ประโยชน์
1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการผลิตแม่พิมพ์	พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับปริญญาตรี
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	สาขาวิชาชีพบริการสุขภาพ สาขาผลิตภัณฑ์สมุนไพร	พัฒนาหลักสูตรใหม่: หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมผลิตภัณฑ์สุขภาพ
3. มหาวิทยาลัยนครพนม	สาขาวิชาชีพธุรกิจค้าปลีก สาขาวิชาชีพแมคคาทรอนิกส์	พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับปริญญาตรี
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีล้านนาวิทยาเขตตาก		ประกาศนโยบายของมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี	สาขาวิชาชีพอุตสาหกรรมการผลิตแม่พิมพ์	พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับปริญญาตรี
6. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	สาขาวิชาชีพภาษาต่างประเทศและล่ามแปล (ภาษาอังกฤษ)	เขียนและเผยแพร่บทความเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศและการนำมาตรฐานอาชีพไปใช้ประโยชน์
7. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	สาขาวิชาชีพโลจิสติกส์	พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะระดับปริญญาตรี

นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต คือ โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดำเนินโครงการการเรียนการสอนออนไลน์ในระบบเปิดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Thai MOOC) ได้ส่งให้เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาจัดทำเนื้อหาการเรียนรู้ออนไลน์ที่สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์สามารถมีองค์ความรู้ตามสมรรถนะเพื่อนำไปสู่การได้รับคุณวุฒิวิชาชีพต่อไป

ในส่วนของภาคเอกชน สถาบันได้ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการนำมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพไปใช้ ในการจัดทำ In-House Training แผนการพัฒนาและการบริหารจัดการบุคลากร ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทนตามระดับชั้นคุณวุฒิวิชาชีพ

10. กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ และการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ สู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

สืบเนื่องจากมติในที่ประชุมของคณะกรรมการสานพลังประชารัฐ ด้านการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ ที่นำเสนอ โดยคณะทำงานย่อย ชุด Standard & Certification Center ที่ให้มีการปรับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จากเดิม 9 ระดับ เป็น 8 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (ASEAN Qualifications Reference Framework : AQRF) และนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนามาตรฐานอาชีพและเทียบเคียงระดับคุณวุฒิ ของประเทศไทยที่จะนำไปสู่การรับรองระดับสากลในอนาคต โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะฝ่ายเลขานุการดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องวางแผนและดำเนินการ ขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ในฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีการ กำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อใช้ในการพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ตั้งแต่ปี 2556 – 2560 โดย กำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไว้ 7 ระดับ และเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามนโยบายการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ ทางสถาบันจึงได้มีนโยบายในการปรับปรุงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพให้เป็น 8 ระดับสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติ โดยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนากรอบคุณวุฒิวิชาชีพตั้งแต่ พุทธศักราช 2559 ถึง กุมภาพันธ์ 2561 โดยมีผลการดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ทบทวนกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ เดิม และวิเคราะห์คำอธิบายที่ใช้บรรยายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โดย เชิญผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณวุฒิ เข้าร่วมรับฟังและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ร่วมกับ ผู้เชี่ยวชาญด้านกรอบคุณวุฒิ จาก New Zealand Qualification Authority (NZQA) ระหว่างวันที่ 16 – 20 มกราคม 2560

2) ทบทวนคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพที่ใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ (เดิม) 7 ระดับ

3) ศึกษากรอบคุณวุฒิต่างประเทศ เอกสารเผยแพร่ และงานศึกษาวิจัย เพื่อกำหนดหลักการและแนวทางสู่ การปฏิบัติเพื่อปรับปรุง กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เป็น 8 ระดับ โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRF) วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน สอดคล้องกับการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไปสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติในอนาคต

4) วิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงความหมายของภาษาที่ใช้เขียนคำอธิบายในกรอบคุณวุฒิแต่ละระดับ ระหว่างกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับ และกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ (เดิม)

5) วิเคราะห์โครงสร้างและรายละเอียดองค์ประกอบของกรอบคุณวุฒิทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อ การกำหนดระดับคุณวุฒิของกรอบคุณวุฒิ ได้แก่ ขอบเขตสมรรถนะ (domain of competency) คำสำคัญ (key word) และคำอธิบาย (descriptor) ที่จำเป็นต่อการกำหนดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อเตรียมนำเสนอต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในอาชีพและหน่วยงานที่ร่วมกันจัดทำคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ

6) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสนอแนวคิดและหลักการจัดทำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและแนวทางการดำเนินการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในอาชีพและหน่วยงานที่ร่วมกันจัดทำคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานอาชีพ สำหรับจัดทำ (ร่าง) กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ โดยมีการจัดประชุมเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2560 ที่ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ

7) จัดประชุมประชาพิจารณ์ นำเสนอแนวคิดและหลักการจัดทำกรอบคุณวุฒิ เพื่อระดมความคิดเห็นและทบทวนคำอธิบาย โดยจัดประชุมเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2560 ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค

8) นำเสนอร่างและหลักการพัฒนารอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ กับคณะกรรมการกลั่นกรอง ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2560

9) นำเสนอร่างและหลักการพัฒนารอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ กับคณะกรรมการบริหารสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และเสนอแผนการขับเคลื่อนการนำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติ โดยมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2560

10) แต่งตั้งคณะทำงานทบทวนกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีคำสั่งที่ สคช. 136/2560 และได้จัดประชุม คณะทำงานเพื่อทบทวนและจัดทำคำอธิบาย (ร่าง) กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2560

11) จัดให้มีการประชาพิจารณ์ในวงกว้าง ผ่านช่องทางเว็บไซต์ของสถาบัน ทางโทรศัพท์ ทางอีเมล และจัดให้มีการประชุมเพื่อนำเสนอคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ ระดมความคิดเห็นและทบทวนคำอธิบาย พร้อมเสนอแนวทางการนำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพไปสู่การปฏิบัติ โดยเตรียมการจัดประชุมภายในวันที่ 15 ธันวาคม 2560

12) กรรมการสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพมีมติเห็นชอบในรายละเอียดกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 แล้วดำเนินการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิวิชาชีพสู่การปฏิบัติ เพื่อการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

ในการปรับปรุงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ให้สอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ตามนโยบายการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติให้เชื่อมโยงและประกันคุณภาพคุณวุฒิในประเทศให้สามารถรับรองและเทียบเคียง ได้กับกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน (AQRf) ในส่วนของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ได้ดำเนินการภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ มาตั้งแต่ปี 2556 ถึง 2561 เพื่อให้สามารถนำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ ไปสู่การปฏิบัติและสามารถเทียบเคียงได้กับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับเดิม โดยทางคณะทำงานได้ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวทางการทบทวนมาตรฐานอาชีพเดิมเข้าสู่กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับไว้ดังนี้

1. กำหนดสมมติฐานว่า “มาตรฐานอาชีพที่ดำเนินการมาและประกาศใช้ ณ ปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ ในทุกขอบเขตสมรรถนะหลัก (domain of competency)”

2. ทบทวนกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ ที่ใช้มาตั้งแต่ปี 2556 – 2560 กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับ และกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน โดยจากผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องทางภาษาศาสตร์ในระดับความหมาย ในทุกขอบเขตสมรรถนะหลัก (domain of competency) พบว่ากรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ มีความสอดคล้องกับ

กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับ โดยในระดับ 1 – 5 มีความสอดคล้องสามารถเทียบเคียงได้เหมาะสมพอดี (สอดคล้องมากกว่าร้อยละ 80) และในระดับ 6 มีความสอดคล้องเหมาะสม (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) โดยในระดับ 7 มีความหมายกว้างครอบคลุมในระดับ 7 – 8 ในกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จึงถือได้ว่ากรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับมีความสอดคล้องตั้งแต่ระดับ 1 – 6 ของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และเพื่อให้ครอบคลุมทั้ง 8 ระดับจึงแยก – ขยายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพระดับ 7 ออกเป็นคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพระดับ 7 และ 8 ให้สอดคล้องครอบคลุมตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติทั้ง 8 ระดับ

3. จัดทำ (ร่าง) กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ โดยยึดความหมายหลักตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยปรับการใช้คำอธิบายให้มีความเป็นอาชีพ เข้าใจง่าย เป็นภาษาที่คนทำงานหรือคนในอาชีพเข้าใจ และกำหนดนิยามของขอบเขตสมรรถนะหลักให้ชัดเจนมากขึ้น โดยมีขอบเขตสมรรถนะหลัก 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ และ 4) ความรับผิดชอบและจริยธรรม

วิเคราะห์ความสอดคล้องของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับ โดยเป็นการวิเคราะห์ความหมายของคำที่ใช้อธิบายขอบเขตสมรรถนะหลัก โดยผลการวิเคราะห์พบว่าคำที่ใช้อธิบายขอบเขตสมรรถนะหลักในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ มีความสอดคล้องเหมาะสมสมบูรณ์ กับความหมายในกรอบคุณวุฒิแห่งชาติทั้ง 8 ระดับ

ในการสร้างกรอบคุณวุฒิ คือการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ผ่านการเขียนคำอธิบาย (Descriptor) โดยมีหลักการสำคัญ 5 ประการคือ

- 1) ต้องเขียนให้สะท้อนอัตลักษณ์หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผลลัพธ์การเรียนรู้
- 2) ต้องเขียนให้กระชับ มีความหมายกว้าง สามารถนำไปตีความหมาย แล้วได้ความหมายตามวัตถุประสงค์หรือเจตนาที่กำหนด
- 3) ต้องเขียนในลักษณะผลลัพธ์ (Outcome) เชิงสมรรถนะที่สามารถแสดง วัดประเมิน หรือกำหนดหลักฐานได้
- 4) ต้องเขียนให้เห็นความแตกต่าง เห็นสมรรถนะที่ก้าวหน้าสูงขึ้น และเป็นอิสระกัน ในแต่ละระดับคุณวุฒิ เพราะสมรรถนะในแต่ละระดับ คาดว่ามีผลมาจากการสะสมสมรรถนะเพิ่มขึ้นตามลำดับ จากระดับที่ต่ำกว่าระดับของคุณภูมินั้น
- 5) ต้องเขียนให้คำอธิบายสามารถเชื่อมโยง เทียบเคียง และสอดคล้องกับคำอธิบายของกรอบคุณวุฒิอื่น เพื่อให้เกิดความเห็นร่วมกันนำไปสู่กระบวนการทำความตกลงยอมรับร่วมในคุณวุฒิ

ขอบเขตสมรรถนะหลักในคุณวุฒิวิชาชีพ

คุณลักษณะพึงประสงค์ (Desired Characteristics) เป็นคำอธิบายทั่วไปในกรอบคุณวุฒิวิชาชีพนี้ เป็นคำอธิบายที่เป็นกลางมิได้อธิบายถึงอาชีพใดอาชีพหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจง สามารถใช้กับอาชีพทั้งในภาคธุรกิจ บริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม โดยสมรรถนะอาชีพ (Occupational Competency) ซึ่ง

ประกอบด้วยขอบเขตสมรรถนะหลัก (Domain of Competency) เพื่อใช้ในการกำหนดขอบเขตของคำอธิบายในแต่ละระดับ ซึ่งต้องมีความชัดเจนโดยขอบเขตสมรรถนะหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ (Knowledge)
2. ทักษะ (Skills)
3. ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ (Application outcome)
4. ความรับผิดชอบและจริยธรรม (Responsibility & Ethics)

การวิเคราะห์ความสอดคล้องเชิงภาษาและความหมายของกรอบคุณวุฒิ

เพื่อพิจารณาและกำหนดแนวทางการพัฒนากรอบคุณวุฒิวิชาชีพจาก 7 ระดับ เป็น 8 ระดับ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและหลักการของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเดิมที่มี 7 ระดับ และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับ ว่ามีความสอดคล้องในภาพรวมในระดับใดบ้าง โดยใช้หลักการวิเคราะห์ภาษาศาสตร์ (Linguistic analysis)

การประเมินหรือตัดสินว่ากรอบคุณวุฒิตั้งแต่ 2 กรอบขึ้นไปมีความสอดคล้อง และนำไปสู่กระบวนการเทียบเคียงกันได้ จำเป็นต้องพิจารณา “คำอธิบาย” (Descriptor) ที่กำหนดด้วย “ข้อความ” (Text) “วลี” (Phrase) หรือ “ประโยค” (Sentence) ซึ่งหลักของการใช้ภาษาศาสตร์จะให้ความสำคัญกับ “ความหมาย” (Meaning) ที่ต้องการสื่อสารหรือแสดงถึงเจตนา ตามวัตถุประสงค์ของคำอธิบาย เพราะไม่มีกรอบ หรือคำอธิบายกรอบคุณวุฒิใด เข้ากันได้พอดี จึงต้องพิจารณาและตรวจสอบ โดยให้ความสำคัญของ “ความหมาย” มากกว่า โดยรายละเอียดการวิเคราะห์

โดยผลจากการวิเคราะห์กรอบคุณวุฒิวิชาชีพเดิม 7 ระดับ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ 8 ระดับสามารถให้ข้อสรุปได้ดังนี้

1) กรอบคุณวุฒิวิชาชีพมีความสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยตั้งแต่ระดับ 1 – 6 มีความสอดคล้องในความหมายของคำอธิบายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

2) ในระดับ 7 ของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ มีคำอธิบายที่กว้างและครอบคลุมความหมายของคำอธิบายในระดับ 7 และ 8 ของกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หากมีการปรับปรุงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพให้ขยายเป็น 8 ระดับ จึงมีความเป็นไปได้ โดยเขียนคำอธิบายใหม่ ให้ชัดเจน ถึงขอบเขตคุณวุฒิวิชาชีพในระดับ 7 และ 8 ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

3) คำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเดิม มีลักษณะการเขียนเป็นข้อความ ที่ยาว มีรายละเอียดที่ถูกละเลยความเยอะ และขาดความสมบูรณ์ในโครงสร้างภาษา อาทิ การใช้การเว้นวรรค การใช้คำเชื่อม มีลักษณะข้อความ เป็นภาษาพูดมากกว่า ภาษาเขียน

4) รูปแบบการเขียนกรอบคุณวุฒิ ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 80 มีลักษณะการเขียนคำอธิบายกรอบคุณวุฒิในรูปแบบ ประโยค และวลี มากกว่า เขียนเป็นข้อความ หรือไม่นิยมใช้คำเชื่อมประโยค เพื่อให้เป็นข้อความใหญ่ ข้อความเดียว

5) ขอบเขตสมรรถนะหลักของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพเดิม ที่มี 7 ด้าน ไม่สอดคล้องในเชิงความหมาย และเกินความ จำเป็น อาทิ ผลผลิต และนวัตกรรม โดยเสนอให้มีการควบรวมขอบเขตสมรรถนะหลักจากเดิม 7 ด้าน ให้เหลือ 4 ด้าน คือ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skills) 3) ผลลัพธ์การประยุกต์ใช้ (Application outcome) และ 4) ความรับผิดชอบและจริยธรรม (Responsibility & Ethics) โดย ผลผลิต และ นวัตกรรม ให้เป็นมิติ (Dimension) ผลลัพธ์งานในขอบเขตสมรรถนะด้าน การประยุกต์ใช้

6) ในการเขียนคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพฉบับปรับปรุง ตามขอบเขตสมรรถนะหลัก จะต้องมีการกำหนดนิยาม (Definition) ของขอบเขตสมรรถนะในแต่ละด้านให้ชัดเจน เพื่อให้ง่ายต่อการเขียนกรอบคุณลักษณะของบุคคล และเห็นความแตกต่างในแต่ละระดับหรือเห็นสมรรถนะที่ก้าวหน้าขึ้นในแต่ละระดับ

การเทียบเคียงเพื่อการยอมรับร่วมกันของกรอบคุณวุฒิ

การรับรองและอ้างอิงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) จะต้องผ่านการประเมินคำอธิบายในกรอบคุณวุฒิทั้งสอง ว่าสามารถเทียบเคียงและเชื่อมโยงคุณวุฒิเข้าหากันได้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การตกลงและยอมรับร่วมกัน โดยในการประเมินและตัดสินนั้นจะใช้หลักการวิเคราะห์ภาษา (Linguistic analysis) โดยพิจารณา คำอธิบายเชิงความหมาย (Meaning) ของภาษาที่ใช้ มิใช่การเทียบคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค ว่าต้องตรงกัน เนื่องจากแต่ละประเทศหรือแต่ละหน่วยงาน มีบริบทและโครงสร้างบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน จึงต้องสำรวจตรวจสอบวัตถุประสงค์และความหมายของคำอธิบายในกรอบเป็นหลัก ซึ่งแน่นอนว่าไม่มีทางเข้ากันได้พอดี จึงต้องเป็นการเทียบเคียงน้ำหนักเชิงนัยสำคัญของขอบเขตสมรรถนะหลักหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ แล้วแสวงหาความเข้าใจร่วมกัน (Common understandings) หรือหาฉันทามติ (Consensus) เพื่อใช้เป็นข้อตกลงในการเทียบเคียงและเชื่อมโยงกรอบคุณวุฒิเข้าหากัน

โดยในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายจะใช้เกณฑ์ตัดสินความเข้ากันได้พอดี (Harmonization) ที่ร้อยละ 80 ของความหมายและวัตถุประสงค์ของขอบเขตสมรรถนะหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยถือว่าที่ร้อยละ 80 สามารถเข้ากันได้ “เหมาะสมพอดี” (Best –fit) หรือมีความ “สอดคล้องเหมาะสมพอดี” หรือ หากเข้ากันได้มากกว่าร้อยละ 80 ถือว่า มีความ “สอดคล้องอย่างสมบูรณ์” โดยในการเปรียบเทียบจะพิจารณาคำอธิบาย โดยพิจารณาความหมายและวัตถุประสงค์ของ วลี (Phrase) และประโยค (Sentence) ที่ต้องการใช้สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบกรอบคุณวุฒิวิชาชีพกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติจะใช้ขอบเขตสมรรถนะหลักในการวิเคราะห์โดยจะกำหนดเป็นรหัสสีของตัวอักษรดังนี้

ความรู้ ใช้อักษรสีแดงเปรียบเทียบคำอธิบายชี้วัดความรู้ทั้ง TPQF และ NQF

ทักษะ ใช้อักษรสีน้ำเงินเปรียบเทียบคำอธิบายชี้วัดทักษะทั้ง TPQF และ NQF

การประยุกต์ใช้ ใช้อักษรสีส้มเปรียบเทียบคำอธิบายชี้วัดการประยุกต์ใช้ทั้ง TPQF และ NQF

จริยธรรมและความรับผิดชอบ ใช้อักษรสีเขียวเปรียบเทียบคำอธิบายชี้วัดความรับผิดชอบทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 1

ระดับ 1	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ	
	<u>ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานอาชีพ</u> การสื่อสารในการปฏิบัติงาน และการใช้ชีวิตในโลกของงาน	<u>ทักษะพื้นฐานด้านงานอาชีพ</u> ทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิต และทักษะในการปฏิบัติงานประจำที่ <u>ไม่มีความซับซ้อน</u>	• ความสามารถในการ<u>ปฏิบัติงานประจำตามขั้นตอนที่กำหนด</u> • ความสามารถในการ<u>ปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแล และแนะนำอย่างใกล้ชิด</u>	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	<u>ความรู้ในระเบียบกฎเกณฑ์วิธีการปฏิบัติในงานอาชีพที่ใช้ในการปฏิบัติงานประจำ</u>	<u>ทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติงานประจำตามคำสั่งงานที่ง่ายและไม่ซับซ้อน</u>	<u>ความสามารถในการทำงานตามคำสั่งงาน มีขอบเขตงานชัดเจน ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของผู้ควบคุมงาน</u>	• ความรับผิดชอบให้ความสำคัญต่องานในหน้าที่ส่งมอบงานตรงเวลาและปฏิบัติตามตามกฎระเบียบ • มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 2

ระดับ 2	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้ ความรู้ในการสื่อสารและสารสนเทศ <u>ใน</u> <u>การปฏิบัติงาน</u> <u>พื้นฐานตาม</u> <u>ข้อเท็จจริง (factual)</u> <u>ของลักษณะงานอาชีพ</u>	ทักษะ <u>ทักษะในการปฏิบัติงานตาม</u> <u>ขั้นตอนและมาตรฐานที่กำหนดรวมทั้ง</u> <u>ทักษะการคิด</u> <u>ทักษะชีวิต</u> <u>ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์</u>	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ • ความสามารถในการ<u>ปฏิบัติงานตาม</u> <u>หลักการและมาตรฐานที่กำหนด</u> • ความสามารถในการ<u>ปฏิบัติงาน</u> <u>ดูแล และ</u> <u>ตัดสินใจแก้ไขปัญหาเบื้องต้น</u>	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	ความรู้ในข้อเท็จจริงหรือหลักการที่นำไปใช้ปฏิบัติงาน เพื่อการแก้ไขปัญหาที่พบประจำในการทำงาน	ทักษะฝีมือในการทำงานตามขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนดไว้ชัดเจนได้อย่างปลอดภัย	ความสามารถในการทำงานตามขั้นตอนปฏิบัติที่กำหนด ภายใต้การแนะนำของหัวหน้างาน	• ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ของตนเองตามที่ได้รับมอบหมาย <u>รายงานผลการปฏิบัติและ</u> <u>ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี</u> • มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 3

ระดับ 3	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ	
	<u>ความรู้ในหลักการ (Principles) ทั่วไปของงานอาชีพเฉพาะ และ การวิเคราะห์เบื้องต้น</u> รวมทั้งมีความรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถใช้ในการสื่อสารเบื้องต้นได้	<u>ทักษะในการเลือก และประยุกต์ใช้วิธีการ เครื่องมือ และ วัสดุขั้นพื้นฐาน</u> รวมทั้งการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ ทักษะในด้านความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง	• ความสามารถในการปฏิบัติงานตามแบบแผน และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ซับซ้อน • ความสามารถในการให้คำแนะนำพื้นฐานที่ต้องใช้การตัดสินใจและการวางแผนในการแก้ไขปัญหาโดยไม่อยู่ภายใต้การควบคุมในบางเรื่อง • ประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะทางวิชาชีพ และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการแก้ไขปัญหา และ <u>การปฏิบัติงานในบริบทใหม่</u> รวมทั้งรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้	จริยธรรมและความรับผิดชอบ
	<u>ความรู้ในการเชื่อมโยงหลักการ ปฏิบัติงานและผลการวิเคราะห์สารสนเทศ</u> เพื่อใช้ตัดสินใจในการทำงาน	<u>ทักษะทางเทคนิคในการทำงานเลือกใช้หลักการและเครื่องมือในการปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย</u>	ความสามารถในการ <u>ปรับวิธีทำงานตามแบบแผนข้อกำหนดหรือมาตรฐานการทำงานหรือคู่มือการปฏิบัติงาน และ ตัดสินใจแก้ปัญหา</u> <u>หน้างาน</u> ภายใต้การ <u>แนะแนวของหัวหน้างาน</u>	• ความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ให้ <u>การสนับสนุนผู้ร่วมงาน ตัดสินใจ แก้ปัญหาหน้างานและรายงานผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง</u> • มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 4

ระดับ 4	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้	ทักษะ	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ	
	ความรู้ทางทฤษฎีและเทคนิคที่ครอบคลุมขอบเขตของงานอาชีพ และความรู้ภาษาอังกฤษและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับที่เชื่อมโยงกับการทำงาน	ทักษะในการปรับใช้ (Adapting) กระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและความปลอดภัยที่เชื่อมโยงกันในการทำงานที่หลากหลาย	• ความสามารถในการปฏิบัติงานตามแบบแผน และสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง (Change) • ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และประสานงานเพื่อแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคย (Unfamiliar issues)	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	ความรู้ในเชิงทฤษฎีหรือหลักการสำคัญในงานอาชีพเพื่อปรับปรุงคุณภาพหรือผลงานให้ดีขึ้น	ทักษะทางเทคนิคในการทำงานและทักษะในการควบคุมงาน	ความสามารถในการปรับปรุงคุณภาพผลงานอย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง	• ความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล ควบคุม กระบวนการทำงานและปรับปรุงคุณภาพงานอย่างต่อเนื่อง • มีจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 5

ระดับ 5	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้ <u>ความรู้ทางทฤษฎี</u> <u>และเทคนิคเชิงลึก</u> ภายใต้อขอบเขตของ งานอาชีพ	ทักษะ <u>ทักษะในการคิด</u> <u>วิเคราะห์และการ</u> <u>แก้ปัญหา และทักษะ</u> <u>ในการวางแผน การ</u> <u>บริหารจัดการ การ</u> <u>ประสานงาน และ</u> <u>การประเมินผลในการ</u> <u>ปฏิบัติงาน</u>	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ • ความสามารถในการ<u>ปฏิบัติงานภายใต้ความ</u> <u>เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา</u> • ความสามารถในการ<u>ประเมินผลการ</u> <u>ปฏิบัติงานด้วยตนเองเพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อน</u> <u>และเป็นนามธรรม (Abstract issues) เป็น</u> <u>บางครั้ง</u>	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	<u>ความรู้ในเชิงทฤษฎี</u> <u>หรือหลักการที่</u> <u>ซับซ้อนในงานอาชีพ</u> <u>เพื่อพัฒนาผลิภาพ</u> <u>การทำงาน</u>	<u>ทักษะในการทำงานที่</u> <u>ต้องคิดวิเคราะห์</u> <u>ข้อมูล วางแผน เพื่อ</u> <u>แก้ปัญหาที่ซับซ้อน</u> <u>และประเมินผลใน</u> <u>การปฏิบัติงาน</u>	ความสามารถในการ <u>ตัดสินใจและลงมือ</u> <u>แก้ปัญหาที่</u> <u>ซับซ้อนมีการ</u> <u>เปลี่ยนแปลง</u> <u>ประเมินผลงานและ</u> <u>พัฒนาผลิภาพอย่าง</u> <u>ต่อเนื่อง</u>	● ความรับผิดชอบ ต่อบทบาทความ เป็นผู้นำ ให้ คำแนะนำ/สอน งานและกำกับ ดูแลผู้ร่วมงาน ประเมินผล ปฏิบัติงานและ ส่งมอบงานได้ ตามเป้าหมาย ● เป็นแบบอย่าง หรือผู้นำด้าน จริยธรรมในการ ประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 6

ระดับ 6	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้ <u>ความรู้ทางทฤษฎีและเทคนิคเฉพาะทาง</u> อย่างกว้างขวางและ <u>เป็นระบบในงานอาชีพ</u>	ทักษะ <u>ทักษะในการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ</u> <u>ปัญหา</u>	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ - แก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลง <u>อยู่ตลอดเวลา</u> (Complex and changing) - สามารถริเริ่ม <u>ปรับปรุง วางแผนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหา</u>ที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง<u>วางแผนการบริหารและการจัดการในสาขาอาชีพ</u>	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	<u>ความรู้ในเชิงทฤษฎีที่อาจนำไปปรับใช้เป็นองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในงานอาชีพเพื่อการพัฒนาระบบการทำงาน</u>	<u>ทักษะในการบริหารจัดการกลยุทธ์และใช้</u> องค์ความรู้หรือนวัตกรรม เพื่อ <u>แก้ปัญหา</u> งานที่ <u>ซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา</u>	ความสามารถในการ <u>ใช้องค์ความรู้หรือนวัตกรรมเพื่อ</u> <u>แก้ปัญหาที่ซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยการคิดเชิงกลยุทธ์และใช้ศาสตร์ที่หลากหลาย</u>	● ความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์เพื่อเพิ่มผลผลิต และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมีการเปลี่ยนแปลงการให้คำปรึกษาในสาขางานที่มีประสบการณ์และความชำนาญ ● เป็นแบบอย่างหรือผู้นำด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 7

ระดับ 7	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้ <u>ความรู้ในระดับแนวหน้าอย่างลึกซึ้ง</u>	ทักษะ <u>ทักษะในการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานวิจัยด้วยตัวเอง รวมทั้งทักษะในการขยายองค์ความรู้และแนวปฏิบัติ</u> และสามารถใช้อังกฤษในเชิงวิชาการ	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ - แก้ปัญหาที่ซับซ้อนและคาดการณ์ไม่ได้ พัฒนาและทดสอบวิธีการใหม่ๆ รวมทั้งหาคำตอบอย่างสร้างสรรค์ (Innovative solutions) - สามารถให้ความคิดเห็น (Judgement) และรับผิดชอบในฐานะผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ทั้งการปฏิบัติและการบริหารจัดการ - ผู้เชี่ยวชาญที่มีองค์ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการบริหารจัดการ	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	<u>ความรู้ที่ใช้ในการประเมินและวินิจฉัยปัญหาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้หรือนวัตกรรมอย่างเป็นระบบในงานอาชีพ</u>	<u>ทักษะในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในงานอาชีพ</u>	<u>ความสามารถในการพัฒนาองค์ความรู้หรือนวัตกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและกลุ่มวิชาชีพ</u>	- ความรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการเชิงนโยบาย การแก้ปัญหาที่คาดการณ์ไม่ได้ การให้ความเห็นแก่สังคมด้วยวิจรรณญาณที่ถูกต้องในงานอาชีพ - เป็นแบบอย่างหรือผู้นำด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความหมายคำอธิบายกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและกรอบคุณวุฒิแห่งชาติระดับ 8

ระดับ 8	ขอบเขตสมรรถนะหลัก			
กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	ความรู้ <u>ความรู้ในระดับ</u> <u>แนวหน้าอย่าง</u> <u>เชี่ยวชาญสูงสุด</u>	ทักษะ <u>ริเริ่มคิดและวิจัยที่มี</u> <u>ผลต่อการสร้าง</u> <u>องค์ความรู้หรือ</u> <u>แนวปฏิบัติใหม่ได้ด้วย</u> <u>ตนเอง</u> รวมทั้ง สามารถใช้ ภาษาอังกฤษในการ นำเสนอผลงานทาง วิชาการ และมี ผลงานทางวิชาการที่ ได้รับการตีพิมพ์ และ เป็นที่ยอมรับในระดับ นานาชาติ	การประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ • เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน พัฒนาและทดสอบทฤษฎีใหม่ หรือ<u>ค้นหาคำตอบใหม่</u>ที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรม (Complex and abstract issue) • เป็นผู้<u>เชี่ยวชาญและผู้นำ</u> (Authoritative) สามารถให้ความเห็นด้านความรู้ในวิชาชีพนั้น เพื่อการบริหารจัดการด้านงานวิจัยหรือองค์กร (Organization) และรับผิดชอบอย่างสำคัญใน <u>การขยายองค์ความรู้และแนวปฏิบัติรวมทั้ง</u> <u>สร้างสรรค์แนวความคิดและหรือกระบวนการ</u> <u>ใหม่ในวิชาชีพ</u>	
กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	<u>การสร้างสรรค์องค์</u> <u>ความรู้หรือนวัตกรรม</u> <u>ที่โดดเด่น</u>ในงาน อาชีพ	<u>ทักษะขั้นสูงสุดในการ</u> <u>ทำงานที่ใช้สร้างสรรค์</u> <u>หลักการหรือ</u> <u>แนวความคิดใหม่ ใน</u> <u>วงการอาชีพ</u>	ความสามารถในการ <u>สร้างสรรค์</u> <u>แนวความคิดหรือ</u> <u>วิสัยทัศน์ใหม่ต่อ</u> <u>วงการวิชาชีพหรือมี</u> <u>ผลงานเป็นที่ยอมรับ</u> <u>ในระดับประเทศขึ้น</u> <u>ไป</u>	• ความรับผิดชอบต่อความเป็นแบบอย่างความสำเร็จเป็น <u>เจ้าของ</u> <u>วิสัยทัศน์หรือ</u> <u>แนวความคิดที่</u> <u>ถูกสร้างสรรค์</u> <u>ขึ้นใหม่</u> ที่ได้รับ <u>การยอมรับใน</u> <u>วงการอาชีพ</u> • เป็นแบบอย่างหรือผู้นำด้านจริยธรรมในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ คำอธิบายที่สอดคล้องกันในแต่ละขอบเขตสมรรถนะ ใช้การขีดเส้นใต้ที่ข้อความนั้น ทั้ง TPQF และ NQF

บทสรุป

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพที่เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสร้างทุนมนุษย์ให้ประเทศ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและผู้ประกอบอาชีพที่เป็นผู้สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจในการกำหนดสมรรถนะอาชีพ พัฒนามาตรฐานอาชีพที่จะเป็นเครื่องมือในการรับรองขีดความสามารถในการทำงานของบุคคลและส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนากำลังคน ให้สามารถมีเครื่องมือในการจัดการศึกษาและฝึกอบรมให้กำลังคนของประเทศมีสมรรถนะอาชีพ สร้างโอกาสในการเข้าสู่การทำงานและผู้ประกอบอาชีพในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย หรืออาชีพที่มีรายได้สูงทำให้เกิดผลผลิตภาพในการใช้ต้นทุนของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างรายได้ให้ประเทศ สร้างโอกาสในการดึงดูดนักลงทุนในกลุ่มธุรกิจบริการและอุตสาหกรรมมูลค่าสูงที่ต้องการกำลังคนที่มีศักยภาพมาร่วมดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นผลจากการสร้างรากฐานสำคัญด้านกำลังคนในทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมผ่านระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยสถาบันจะสานต่อผลงานและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อประเทศและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนากำลังคนให้พร้อมต่อการก้าวสู่โลกปกติใหม่ที่เป็นความท้าทายของประเทศไทยในอนาคต

กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นประโยชน์ในหลากหลายมิติ เป็นกรอบเพื่อการพัฒนา การรับรองและให้ประกาศนียบัตรคุณวุฒิวิชาชีพ ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ เป็นกรอบคุณวุฒิวิชาชีพในระดับชาติที่ใช้กับมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ และเป็นกรอบที่สามารถนำไปสู่การเทียบเคียงกับกรอบอื่นได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะเป็นไปตามระดับสมรรถนะ ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะและคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ผู้ที่สามารถใช้ประโยชน์จากกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ มีทั้ง ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ว่าจ้าง และผู้ให้การอบรม ในส่วนของผู้เรียนและผู้สอน กรอบคุณวุฒิวิชาชีพสามารถใช้เป็นแนวทางในการช่วยวางแผนด้านการศึกษาและอบรม และการวางแผนสู่การเติบโต เป็นข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการเลือก วิชาทางการเติบโต เส้นทางที่เป็นไปได้ในโลกของการทำงาน สำหรับผู้ว่าจ้างและนักทรัพยากรบุคคล จะเข้าใจระบบคุณวุฒิวิชาชีพและเข้าใจความแตกต่างของระดับคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อกำหนดความต้องการของกำลังคน ระดับสมรรถนะที่ต้องการและกำหนดค่าตอบแทนที่เป็นธรรม และทำให้กระบวนการในการสรรหาบุคลากรมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และในส่วนของผู้ฝึกอบรม สามารถใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อพัฒนาหลักสูตรและนำไปสู่การได้คุณวุฒิวิชาชีพ ใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพในการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของหลักสูตร และที่สำคัญใช้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพเป็นจุดอ้างอิงเพื่อรับรองการเรียนรู้หรือประสบการณ์ สมรรถนะที่เคยมีมาก่อน

เป้าหมายสำคัญของสถาบัน คือการพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อสร้างกลไกในการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะกำลังคน ตลอดจนการเรียนรู้ตลอดชีวิต กรอบคุณวุฒิวิชาชีพจึงเป็นกลไกสำคัญที่เปิดโอกาสให้กำลังแรงงานที่อาจขาดโอกาสในอดีตด้านการศึกษา แต่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างมืออาชีพสามารถเข้าสู่การรับรองคุณวุฒิวิชาชีพในระดับที่มีมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ และยังสามารถก้าวเข้าสู่โลกของการศึกษา ด้วยการเชื่อมโยงและการเทียบโอนประสบการณ์หรือสมรรถนะที่มีด้วยกลไกการเทียบเคียงกรอบคุณวุฒิวิชาชีพสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในทางกลับกัน สำหรับผู้ที่ได้รับการรับรองจากระบบการศึกษา อาจประกอบอาชีพที่มีความแตกต่างและไม่ต่อเนื่องจากการศึกษาที่ได้รับมา ก็สามารถเข้าสู่ระบบคุณวุฒิวิชาชีพเพื่อได้รับการรับรองความรู้ความสามารถในอาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน เพื่อกำหนดเส้นทางในการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการเชื่อมโยง/เทียบเคียงสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

คุณวุฒิการศึกษา			กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ	มาตรฐานวิชาชีพ	
ขั้นพื้นฐาน	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา		กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ	มาตรฐานฝีมือแรงงาน
		ปริญญาเอก	ระดับ ๘	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๘	
		ปริญญาโท	ระดับ ๗	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๗	
	ปริญญาตรี (ทล.บ.)	ปริญญาตรี	ระดับ ๖	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๖	
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	สรุปปริญญา	ระดับ ๕	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๕	ระดับ ๕ (มวช.๑)
			ระดับ ๔	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๔	ระดับ ๔ (มวช.๒)
ม.ปวช.+ทักษะอาชีพ	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)		ระดับ ๓	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๓	ระดับ ๓ (มวช.๑)
ม.ปวช.			ระดับ ๒	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๒	ระดับ ๒
ม.ต้น			ระดับ ๑	คุณวุฒิวิชาชีพชั้น ๑	ระดับ ๑

กลไกเชื่อมโยงการเชื่อมโยง เพื่อเทียบเคียง/เทียบโอนระหว่างคุณวุฒิการศึกษา กับ มาตรฐานวิชาชีพ

- การทดสอบ วัด และประเมินผล
- การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
- การเทียบโอนประสบการณ์จากการทำงาน/การฝึกฝนและปฏิบัติงานจริงจากการทำงาน
- การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank)

การศึกษาต่อเนื่อง/การศึกษาตลอดชีวิต